

LEGISLATIVNÍ KONFERENCE SMS ČR UKÁZALA, JAK SE MAJÍ OBCE PŘIPRAVIT NA ZMĚNY V ROCE 2026. Více než 200 starostů a odborníků řešilo v Praze v úterý 27. ledna změny stavebního práva, volby 2026 i nové povinnosti ve školství. Legislativní konference SMS ČR nabídla aktuální informace, praktické rady i prostor pro otevřenou debatu. Jejimi moderátory byli Kristýna Václavíková, Dominik Hrubý, za organizátory ze společnosti SMS-slужby přivítala účastníky Jitka Hanáková, úvod patřil také bývalé předsedkyni SMS ČR Elišce Olšákové. Foto: Petr Novák

Pozvánka

NENECHTE SI UJÍT KONFERENCI O REFORMĚ STAVEBNÍHO PRÁVA – 26. 3. V KC CITY PRAHA

Novela stavebního práva, kterou projednává Poslanecká sněmovna, zásadně ovlivní fungování samospráv, přesto nebyla se zástupci obcí a měst dosud projednána. Možnost seznámit se s jejím obsahem, dopady i uplatnit připomínky nabídne odborná konference SMS ČR *Reforma stavebního práva prizmatem samospráv: územní plánování, stavební řízení a digitalizace*, která se uskuteční 26. března v KC City v Praze.

str.
3

Pracovní skupiny SMS ČR

ZAPOJTE SE DO PRACOVNÍCH SKUPIN SMS ČR A OVLIVŇUJTE BUDOUCNOST OBCÍ!

Pracovní skupiny (PS) jsou dlouhodobě jedním z nejdůležitějších nástrojů, jak Sdružení místních samospráv ČR prosazuje potřeby obcí do legislativy i veřejných politik. Nejde o formální poradní orgány na papíře – právě zde vznikají konkrétní podněty z praxe, které se promítají do připomínek zákonů, jednání s ministerstvy i systémových změn ve prospěch samospráv.

str.
10

Malé obce jako výhoda

FRAGMENTACE MŮŽE POSILOVAT ODOLNOST VEŘEJNÉ SPRÁVY V KRIZÍCH, MÍNÍ ODBORNÍCI

Nová kniha *Fragmented Local Government Systems and Crises – Experiences from Czechia* přináší inovativní pohled na fragmentaci místní samosprávy v České republice. Autoři David Špaček a Stanislav Balík ukazují, že počet malých obcí nemusí být problém, ale že může naopak posilovat flexibilitu, odolnost a efektivitu veřejné správy zejména v krizových situacích.

str.
13

V hlavní roli ženy

U oběda na legislativní konferenci mě dvě starostky poznaly podle fotografie, kterou dávám ke svému editoriale. Byl to kdysi můj nápad, aby se k podpisům pod články v SMSce přidávaly fotky autorů – propojí jméno s tváří a pomohou vám nás na podobných akcích snáz poznat. My ženy na takové věci prostě myslíme. Stejně tak mám pocit, že žena v roli starostky často více přemýšlí o květinové výsadbě, sladění barev autobusové zastávky s budovou úřadu a podobných detailech.

Někdy tak jednáme zcela intuitivně... A proto se, prosím, neztejte, pánové, že – aniž bych to dopředu plánovala – je tato únorová SMSka především o starostkách a vůbec o ženách. Prostě mi to tak vyšlo.

V seriálu *Nové tváře předsednictva* vám představujeme místopředsedkyni SMS ČR Hanu Váňovou, která je zároveň starostkou jihočeských Nišovic. V seriálu *Inspirativní starostové* jsme se vydali do Mokrůvek v Jihomoravském kraji za Brigitou Petrášovou – starostkou, která je v obci nejen ve vedení, ale občas také chůvou v dětské skupině a kterou fascinuje historie i letectví. A v anketě na legislativní konferenci jsem oslovila novopečenou starostku Třebestovic ve Středočes-

kém kraji Pavlu Machánkovou a starostku města Žlutice v Karlovarském kraji Helenu Plitzovou. Mimochodem zmiňovanou konferenci moderovala báječná Kristýna Vodrážková, nejsledovanější debatu k novele stavebního zákona zase skvěle vedla Jindra Tužilová.

Aby tedy byla SMSka alespoň trochu genderově vyvážená, představujeme vám v ní také autory nové knihy *Fragmented Local Government Systems and Crises – Experiences from Czechia* Davida Špačka a Stanislava Balíka. Ve svém díle přinášejí inovativní pohled na fragmentaci místní samosprávy v České republice. Ukazují, že vysoký počet malých obcí nemusí být problémem, ale naopak může posilovat flexibilitu, odolnost a efektivitu veřejné správy, zejména v krizových situacích.

Pro nás v SMS ČR je to rozhodně dobrá zpráva.

Přeji vám pěkné čtení a krásné dny!

Marie Macháčová
šéfredaktorka

Střípky z právní poradny

Jaký vliv má změna počtu obyvatel obce na odměnu uvolněného starosty?

V pravidelné rubrice přinášíme otázky a odpovědi z právní poradny, kterou provozuje pro členské obce legislativní oddělení Sdružení místních samospráv ČR. Vybíráme pro vás záměrně ta témata, která se samospráv týkají obecně.

Dotaz:

Poprvé po delší době překročil počet osob s trvalým pobytem v naší obci k 1. 1. 2026 hranici 301 obyvatel. Vyvstává proto otázka, zda má uvolněný starosta nárok na zvýšení odměny odpovídající vyšší velikostní kategorii obce a za jakých podmínek. Zákon o obcích stanoví, že k automatickému zvýšení odměny je nutný nárůst počtu obyvatel alespoň o 20 % od počátku funkčního období, což v tomto případě nenastalo. Je tedy možné stanovit novou vyšší odměnu rozhodnutím zastupitelstva? A jaký dopad by měl případný opětovný pokles počtu obyvatel pod hranici 300?

Odpověď:

Předmětnou problematiku upravuje § 73 zákona o obcích. Podle § 73 odst. 4 se při určení výše odměny člena zastupitelstva obce vychází z počtu obyvatel obce hlášených k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konaly volby do zastupitelstva obce. V současném volebním období je tedy rozhodující stav k 1. 1. 2022, po volbách v roce 2026 pak stav k 1. 1. 2026.

Ustanovení v poznámce pod čarou odkazuje na zákon o evidenci obyvatel a zákon o pobytu cizinců na území České republiky. Již ze samotného znění zákona, které hovoří o osobách „hlášených k trvalému pobytu“, je zřejmé, že pro účely stanovení odměn jsou rozhodující údaje vedené v Informačním systému evidence obyvatel a v Cizineckém informačním systému, nikoli údaje o počtu obyvatel zveřejňované Českým statistickým úřadem.

Právní úprava vychází z toho, že Ministerstvo vnitra České republiky zveřejňuje souhrnné údaje o počtu obyvatel obcí vždy k 1. 1. kalendářního roku. Současně je však třeba ve volebním roce stanovit odměny uvolněným členům zastupitelstva již od jejich zvolení do funkcí (typicky na ustavujícím zasedání), kdy z logiky věcí ještě neexistují data 1. 1. následujícího roku.

Pokud však dojde pouze k překročení hranice vyšší velikostní kategorie, aniž by byl splněn požadavek nárůstu počtu obyvatel o 20 %, obec zůstává v původní velikostní kategorii. Výše odměn uvolněných členů zastupitelstva se v takovém případě nemění a nelze ji změnit ani usnesením zastupitelstva obce.

Pouze v případě, že by se v průběhu volebního období počet obyvatel oproti stavu k 1. 1. volebního roku změnil o více než 20 % a tato změna by současně znamenala přeřazení obce do jiné velikostní kategorie, došlo by k zařazení obce do nové velikostní kategorie od následujícího kalendářního roku. Uvolněným členům zastupitelstva by pak náležela odměna odpovídající této nové kategorii.

Pokud však dojde pouze k překročení hranice vyšší velikostní kategorie, aniž by byl splněn požadavek nárůstu počtu obyvatel o 20 %, obec zůstává v původní velikostní kategorii. Výše odměn uvolněných členů zastupitelstva se v takovém případě nemění a nelze ji změnit ani usnesením zastupitelstva obce.

K přeřazení obce do vyšší velikostní kategorie tedy dojde až v následujícím volebním období, tedy po volbách v roce 2026, kdy se výše odměn po celé toto volební období bude řídit počtem obyvatel k 1. 1. 2026, pokud v jeho průběhu nedojde k poklesu nebo nárůstu počtu obyvatel o více než 20 %, který by zároveň znamenal změnu velikostní kategorie obce.

Zpracoval
Dominik Hrubý
legislativní analytik SMS ČR

Leden – měsíc, který trval celý rok

Leden byl zvláštní. Kdyby mi někdo tvrdil, že má 365 dní, nebudu se s ním hádat. Tolik schůzek, cest, debat a témat se do něj vešlo, že by vystačily na menší kalendářní čtvrtletí. Sníh, tma, obleva, zima, sluníčko, vítr, led, ..., bylo v něm všechno.

Od půdní eroze po venkovské prodejny

Během ledna jsem se s kolegy z předsednictva přesouval mezi Poslaneckou sněmovnou, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem průmyslu a obchodu i Ministerstvem zdravotnictví. Řešili jsme věci, které sice nemají vždy jednoznačné řešení, ale pro malé obce jsou zásadní – od eroze půdy a pozemkových reforem přes dotační řízení a úhradovou vyhlášku až po zachování prodejen a pošt na venkově.

Česká republika není jen Praha nebo Kamýk

Česká republika není jen Praha a Kamýk, proto jsem zavítal i do Zlína na setkání se zaměstnanci SMS ČR a do Kladna na schůzku s manažery. Jako vždy se mi potvrdilo, že všechno je to o lidech – a ve sdružení jsme na tom fakt dobře.

Legislativní konference se opravdu povedla

Usedl jsem také za kulatým stolem ke změnám zákona o podpoře bydlení a postoje ke stavebnímu zákonu sdělil na panelové diskusi legislativní konference, kterou pořádaly SMS-služby a která se opravdu povedla. Témata byla vážná, debaty dlouhé, argumenty ještě delší. Leden prostě nebral ohledy na pracovní dobu ani na psychickou hygienu.

Nevzdávejme to: únor je tu – byť pro někoho suchý

A možná právě proto není náhoda, že leden je měsícem, o kterém statistiky mluví jasně: nejvíce sebevražd, zvýšený počet úmrtí, nejvíc tiha v hlavě. Po „magických“ Vánocích přijde realita, účty, únava a pocit, že nám došla energie hned na začátku.

Proto si dovolím malý apel. Na kolegy, kamarády, čtenáře i sám na sebe: nevzdávejme to. I když se to v lednu mohlo zdát nekonečné, únor je tu – byť pro někoho suchý. Možná zázraky nepřinese, ale bude kratší, a hlavně o trochu světlejší.

Roztrhl jsem si kalhoty a odřel koleno, ale šipka to byla velkolepá a kdo má jen trochu fantazii, toho (doufám) představa letícího Halady plavmo u Senátu alespoň trochu pobaví.

Někdy stačí ve světě jen doufat, promluvit si. Přiznat si únavu. Svět se nezhroutí, když na chvíli zpomalíme. Ostatně to jsem si připomněl cestou ze Senátu, když mi na chodníku podjely mé zbrusu nové lakýrky a já hodil šipku obličejem do sněhu. Roztrhl jsem si kalhoty a odřel koleno, ale šipka to byla velkolepá a kdo má jen trochu fantazii, toho (doufám) představa letícího Halady plavmo u Senátu alespoň trochu pobaví.

Leden byl dlouhý rok. Ale zvládli jsme ho, každý po svém, a i to se počítá!

Světlo v duši přeji všem!

Petr Halada
předseda

Sdružení místních samospráv ČR

**POZVÁNKA NA ODBORNOU
KONFERENCI SMS ČR**

**Reforma stavebního práva prizmatem samospráv:
územní plánování, stavební řízení a digitalizace**

Registrace na www.smscr.education

26. března 2026
KC City, Praha

ÚČASTNICKÝ POPLATEK: 1 690,- Kč s DPH
do 28. února 2026 jen 1 490,- Kč

Foto: Petr Novák

Obce chtějí jistotu, ne improvizaci: Legislativní konference SMS ČR ukázala, jak se připravit na změny v roce 2026

Chystané změny stavebního práva, příprava komunálních voleb v roce 2026 i nové povinnosti obcí ve školství patřily k hlavním tématům druhého ročníku Legislativní konference Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR), která se uskutečnila v úterý 27. ledna v Praze. Celodenní akce v hotelu Olšanka přilákala více než 200 zástupců obcí a měst, odborníků i zástupců státní správy z celé republiky. Pořadatelem byla společnost SMS-slужby, s. r. o.

Tématem byla zejména novela stavebního zákona

Největší pozornost vzbudila panelová diskuse věnovaná novele stavebního zákona, kterou ve stejný den projednávala také Poslanecká sněmovna. V centru debaty, moderované vedoucí legislativní analytičkou SMS ČR Jindrou Tužilovou, bylo zejména rušení stavebních úřadů v obcích a plánovaná centralizace stavební správy, jež účastníci označili za zásadní zásah do dosavadního fungování systému.

Diskuse se zúčastnili předseda SMS ČR Petr Halada, předseda České komory architektů Jan Kasl, předseda Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR Petr Durdík, místopředseda představenstva Hospodářské komory Praha Jihozápad Filip Mikulec a nově jmenovaná vládní zmocněnkyně pro implementaci stavebního zákona Hana Landová.

Obce potřebují stabilní a předvídatelné prostředí

Účastníci se shodli, že obce potřebují především stabilní a předvídatelné prostředí, nikoli další zásadní změny bez jasně vyhodnocených dopadů. Kriticky byla vnímána zejména skutečnost, že ačkoliv se deklaruje zachování stavebních úřadů v území, v praxi má dojít k jejich rušení přímo v obcích, což povede k oslabení vazby úřadů na místní prostředí a k nejistotě pro občany i samosprávy ohledně dostupnosti služeb.

„Přestože se uvádí, že stavební úřady zůstanou v území, reálně dojde v řadě obcí k jejich rušení. Tím se zpřetrhají vazby úřadů na místní prostředí a vznikne nejistota, kde a v jakém rozsahu budou úřady fyzicky působit. Naši prioritou je zachování dostupnosti stavebních úřadů pro občany, včetně těch nejmenších, místo centralizace za každou cenu. Zvlášť když digitalizace řízení ještě není dokončena,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Rušení stavebních úřadů v obcích podle SMS ČR znamená další omezení dostupnosti veřejných služeb. „Vzhledem k absenci hodnocení dopadu regulace (RIA) se SMS ČR chystá obdobné šetření provést i nyní, aby další jednání o novele probíhala v maximální shodě s potřebami obcí,“ dodala moderátorka Jindra Tužilová.

Odborníci kritizují nedostatečné zapojení

Do diskuse se zapojili také zástupci odborných profesních organizací. Jan Kasl a Petr Durdík kritizovali, že jejich organizace nebyly do přípravy novely stavebního zákona zapojeny a návrh jim byl představen až v pokročilé fázi. Nově jmenovaná vládní zmocněnkyně Hana Landová naopak uvedla, že byla členkou expertní skupiny, která se na přípravě podílela, a připustila, že některé části návrhu je možné dále upravovat. Podle účastníků diskuse tato situace potvrzuje obavy, že významné odborné organizace i zástupci samospráv nebyli do přípravy novely systematicky přizváni, zatímco zástupci byznysu ano.

Personální stabilita stavebních úřadů je v ohrožení

Dalším tématem hlavní panelové diskuse byla personální stabilita stavebních úřadů, kterou podle SMS ČR navrhovaná novela vážně ohrožuje – do státní služby je ochotno přejít méně než 40 procent stávajících úředníků a ztráta zkušených pracovníků se znalostí místních poměrů by

mohla narušit kontinuitu rozhodování. Kritika směřovala také k absenci systémového řešení dalšího vzdělávání a odborné specializace a k ne-reálné představě centralizovaného „superúřadu“.

Finanční dopady reformy

Problémy se podle SMS ČR týkají rovněž financí. Návrh nepřináší žádný relevantní výpočet úspor, efektivity ani přechodných nákladů. „Neděje se o skutečnou reformu, ale o prostý přesun nákladů. Obce již nyní hradí až 70 procent nákladů na chod stavebních úřadů,“ zaznělo v diskusi.

Riziko oslabení právní jistoty

Novela zásadně mění také územní plánování, které přímo ovlivňuje rozvoj obcí a kvalitu života obyvatel. Převádí jej do samostatné působnosti obcí, aniž jasně vymezuje odpovědnosti, právní rizika či ochranu proti tlaku investorů. Veškerou finanční, personální i trestněprávní odpovědnost přenáší na obce a jejich představitele, zároveň oslabuje roli dotčených orgánů a umožňuje povolovat stavby i v rozporu s územním plánem.

Podle SMS ČR konference potvrdila potřebu systematického a kontinuálního dialogu mezi státem a samosprávami. Sdružení považuje problematiku změn ve stavebním právu a jejich dopady na fungování obcí za klíčové a hodlá se jí dále věnovat na samostatné celostátní konferenci, kterou připravuje na březen.

Celou diskuzi k novele stavebního zákona si můžete poslechnout zde:

Sdružení místních samospráv ČR považuje změny ve stavebním právu za zásadní, a proto připravuje odbornou konferenci, která nabídne seznámení s novelou, jejími dopady a možnost uplatnit připomínky. Konference „Reforma stavebního práva prizmatem samospráv“ se uskuteční 26. března v KC City v Praze.

Kybernetická bezpečnost pod lupou

Součástí konference byly také bloky zaměřené na kybernetickou bezpečnost a praktické aspekty správy obcí. Etický hacker Pavel Matějček (Spajk) upozornil, že obce jsou pro útočníky atraktivní cíle kvůli nízkým rozpočtům, roztržité IT infrastruktuře, citlivým datům a tlaku na rychlé fungování. Představil konkrétní hrozby, jako jsou phishing, ransomware nebo kompromitace e-mailů, a zdůraznil význam dvoufaktorového ověřování, pravidelných záloh a zavedení procesů řízení rizik a incident managementu v souladu se zákonem o kybernetické bezpečnosti.

Legislativní novinky a odměňování

Ředitel odboru veřejné správy na Ministerstvu vnitra Miroslav Veselý shrnul aktuální legislativní změny, zejména novelu odměňování členů zastupitelstev a úpravy při souběhu funkcí, a upozornil na úskalí dosavadní praxe, která neřeší kumulace funkcí a aplikační mezery. Představil také návrhy legislativních úprav společenství obcí a jejich orgánů, včetně společné obecní policie, registru starostů a zpřesnění pojmu právo stavby. Další témata se týkala poplatku za výrobu elektřiny a praktických doporučení pro předávání mandátů, vedení rady a zastupitelstva a aktualizace metodik pro práci se samosprávou, které jsou dostupné na webu ministerstva.

Příprava voleb 2026

Ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra Tomáš Jirovec vyjmenoval změny v organizaci komunálních voleb v roce 2026 a přípravu Informačního systému správy voleb. „Informační systém správy voleb má sjednotit postupy a administrativní činnosti a postupně se stát jednotným zázemím pro práci s kandidátními listinami, okrskovými volebními komisemi, seznamy voličů i nástrojem ePetice. Pro obce bude nezbytné včas si nastavit přístupová práva, určit lokální administrátory a zapojit se do metodické a školicí podpory, kterou Ministerstvo vnitra ve spolupráci se SMS ČR poskytne,“ uvedl Jirovec.

Další přednášející a témata

Kromě již zmíněných vystoupili další odborníci, kteří se věnovali konkrétním legislativním a praktickým otázkám fungování samospráv. Lenka Matějová představila novinky ve školství, včetně změn školského zákona, hygienické vyhlášky a dopadů rozpočtového provizoria. Tomáš Dubský se zaměřil na strategické plánování obcí a praktické zkušenosti s jeho zaváděním. Další příspěvky se týkaly obecní energetiky, změn v pracovněprávní legislativě či automatizovaného správního řízení a vedení Sbírky právních předpisů územních samosprávných celků.

Konzultační koutek a služby partnerů

Součástí konference, kterou již podruhé zorganizovaly SMS-slужby, dceřiná společnost Sdružení místních samospráv ČR, byl i konzultační koutek, kde legislativní analytici zodpověděli starostům desítky konkrétních dotazů. Samosprávám představili své služby také partneři konference.

Starostky hodnotí konferenci: zkušenosti z první ruky a prostor pro diskuzi

Legislativní konference SMS ČR opět potvrdila svůj význam pro starosty a starostky po celé republice. Účastníci oceňují možnost dozvědět se novinky z první ruky, konzultovat konkrétní situace s legislativními analytiky a sdílet zkušenosti s kolegy. V rozhovorech se dvě účastnice konference podělily o své dojmy a praktické zkušenosti.

Pavla Machánková: SMS ČR mě zachránilo

Pavla Machánková se stala starostkou Třebestovic ve Středočeském kraji teprve před rokem po mimořádných volbách. Náročný začátek jejího působení komplikovala situace po předchozím vedení obce: „Bývalá starostka mi nechala klíče od úřadu na podatelně a jinak nic. Od té doby vůbec nekomunikuje, smazala kompletní data z počítačů, zůstala jen data paní účetní. Vzala s sebou navíc jedinou zkušenou úřednici. Kvůli dalším zmatkům jsme měli dokonce za to, že obec přišla o veškerá data,“ popsala.

Na otázku, proč se rozhodla kandidovat, odpovídá: „Pracuji ve veřejné správě už dvacet let, prošla jsem si pozicemi asistentky, ajiťka, pracovala jsem i v oblasti životního prostředí, naposledy jsem seděla na stavebním úřadě. Když jsem viděla novelu stavebního zákona, řekla jsem si, že toho už nechci být součástí. A když mě oslovili, abych kandidovala, šla jsem do toho – buď zůstanu na stavebním úřadě, nebo se stanu starostkou. A vyšlo to.“

Konference SMS ČR jí podle vlastních slov výrazně pomohla: „Ať už je řeč o vzdělávání, školení od pana Halady o kompetencích ředitelů, rozpočtech, o řadě dalších oblastí, za ten rok jsem prošla množstvím kurzů, za které jsem nesmírně vděčná. Sdružení mi strašně moc pomohlo ve všem, i při získání kontaktů na patřičná místa. V podstatě mě SMS zachránilo,“ říká rozhodně.

Na konferenci starostka Třebestovic nejvíce ocenila pestrost témat a prostor pro dotazy: „Při každém tématu si píšou poznámky, co mě zajímá a na co bych se měla více zaměřit. Hned po přednášce pana Veselého z Ministerstva vnitra jsem za ním šla řešit konkrétní otázky týkající se předávání mandátů a nastavení správného fungování úřadu do budoucna.“

Proč ji právě tohle zajímá? „Snažím se teď nastavit vše tak, abych až jednou sama předám úřad, odcházela s čistým štítem a svědomím. Chci mít jasno, co přesně předávám, a najít si vhodný vzor, abych byla připravená na kompletní předání agendy budoucímu starostovi.“

Na otázku, zda už plánuje předávat, nebo bude znovu kandidovat, odpovídá: „Určitě budu kandidovat, ale vzhledem k tomu, že se u nás začíná prosazovat tvrdší politika, netuším, jak to dopadne.“

Helena Plitzová: Konference šetří starostům čas a přináší praktické rady

Helena Plitzová, starostka města Žlutice v Karlovarském kraji, je ve funkci první volební období a už dříve se konferencí sdužení účastnila. „Jsem v tomto směru aktivní, mám vzdělávání ráda, sama jsem celý život učila. Bylo by ode mě nesolidní, kdybych se dál nevzdělávala,“ vysvětluje.

I ona hodnotí konferenci pozitivně: „Velmi se mi líbí vzdělávací aktivity SMS naživo i online. Tyto konference šetří starostům čas, přinášejí spoustu praktických příkladů a umožňují nám setkat se s kolegy a vyměnit si zkušenosti.“

Na konferenci si přišla především pro praktické odpovědi: „Právě před chvílí jsem využila právní poradnu. Řeším složitější veřejnou zakázku, takže jsem moc ráda, že jsem mohla konzultovat postup s Míšou Jelínkovou. Vzala jsem si i materiály na strategické plánování ve městě, protože nás čeká nový strategický plán.“

K poradě dodává: „Domlouvali jsme se, jak postupovat, aby vše bylo správně. Takže tu radu jsem zde opravdu dostala a odcházím s jasným plánem, jak situaci řešit.“

Starostky oceňují přímý kontakt a diskuse

Obě starostky se shodly, že hlavní přidanou hodnotou konference SMS ČR je možnost získat informace z první ruky, diskutovat s kolegy i konzultovat konkrétní otázky s odborníky. Pavla Machánková i Helena Plitzová vyzdvihly pestrost témat a praktické příklady z oblasti správy obcí, legislativy, strategického plánování a veřejných zakázek.

„Na konferenci si opravdu každý najde, co ho zajímá, a má možnost přímo řešit konkrétní problémy,“ shrnuje Helena Plitzová.

Téma o konferenci připravila Marie Macháčová

Vydáváte tištěný zpravodaj? Přihlaste se do 15. ročníku soutěže o ten nejlepší roku 2025!

Aktuálně

Obecně prospěšná společnost Civipolis ve spolupráci se SMS ČR vyhlásila 15. ročník celostátní soutěže O zlatého Cyrila o nejlepší tištěný obecní, městský či mikroregionální zpravodaj roku 2025. Soutěž je určena výhradně pro tištěná periodika vycházející minimálně dvakrát ročně. Přihlášky a dva výtisky dvou různých čísel je nutné zaslat nejpozději do 9. března.

Čas máte nejpozději do 9. března

„Soutěžící musí zaslat přihlášku a dva výtisky dvou různých čísel zpravodaje na adresu KPES FF, Univerzita Palackého, Křížkovského 12, Olomouc, 779 00, a to nejpozději do 9. března,“ upřesnila členka komise Marie Macháčová.

Sedmičlenná porota, ve které zasedají zástupci vyhlášovatelů, grafici a profesionální novináři, hodnotí došlé zpravodaje zejména po stránce obsahové pestrosti a grafické přehlednosti, všímá si také kvality textů a zajímavých rubrik. Komise rovněž hodnotí nejlepší zpravodaj mikroregionů, svazků obcí a místních akčních skupin, popřípadě jiné platformy meziobecní spolupráce. Zvláštní kategorií je soutěž o nejzajímavější či nejoriginálnější pravidelnou rubriku, kterou mohou navrhnout samotní přihlašovatelé. V letošním roce komise poprvé ocení i zpravodaje v samostatné kategorii obcí do 500 obyvatel.

Co můžete vyhrát?

Vyhlášení výsledků se koná vždy 4. července na Velehradě v rámci Dnů lidí dobré vůle za pozornosti významných osobností a médií. Ocenění v podobě krásných cen zde obdrží první tři nejlepší vydavatelé zpravodajů v pěti kategoriích s tím, že porota následně zveřejní také prvních deset nejlepších zpravodajů v každé kategorii. Kromě toho se pak mohou úplně všichni soutěžící těšit na školení se zaměřením na zpětnou vazbu k jednotlivým zpravodajům a na tipy, co a jak lze ještě zlepšit. Toto setkání se koná na podzim na půdě FF UP Olomouc, termín organizátoři včas upřesní.

Podrobná pravidla soutěže, přihlášku a vše o soutěži naleznete zde: <https://www.zlatycyril.cz/>.

red

O dostupnosti lékařské péče na venkově jednalo SMS ČR s ministrem zdravotnictví

Aktuálně

O dostupnosti lékařské péče na venkově a fungování regionálních nemocnic hovořili v pátek 23. ledna představitelé Sdružení místních samospráv ČR s ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem.

SMS ČR upozornilo, že bez cílené státní podpory hrozí další prohlubování rozdílů mezi městy a venkovem, zejména kvůli nedostatku praktických lékařů a pediatri, prodlouženým dojezdovým vzdálenostem a přetížení zdravotnického personálu. „Náročné cestování za lékaři trápí obyvatele venkova dlouhodobě. Obce jsou připravené pomáhat, ale potřebují koordinovanou podporu státu,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Obce se podle Halady snaží situaci řešit vlastními silami – zajišťují prostory pro ordinace, startovací byty pro lékaře a podporu v dopravě či administrativě – jejich možnosti jsou však omezené.

Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch řekl, že dostupná a kvalitní péče nesmí být jen výsadou měst. „Prosazují posílení primární péče, podporu praktických lékařů v regionech a systémová opatření pro efektivní fungování zdravotnického systému. Spolupráce s obcemi, kraji a nemocnicemi je klíčová,“ uvedl.

SMS ČR upozornilo také na nutnost lepší koordinace zdravotních a sociálních služeb, stárnutí populace a rostoucí tlak na terénní a návaznou péči. Problémem je podle SMS ČR i nedostatek psychiatrů a psychologů, což prodlužuje čekací doby a odkládá odbornou pomoc, zejména ve venkovských oblastech.

Dalším tématem byla situace regionálních nemocnic a dopady úhradové vyhlášky pro rok 2026. SMS ČR kritizuje omezené finanční prostředky nemocnic a důraz na jednodenní péči, který neumožňuje stabilizovat personál. „Regionální nemocnice nejsou jen zařízení, ale místo, na které se lidé obracují každý den. Je třeba spravedlivé a předvídatelné financování, které zohlední specifika regionální péče,“ uvedl místopředseda SMS ČR Tomáš Chmela.

Zástupci SMS ČR zdůraznili, že cílem jednání je hledat dlouhodobá a funkční řešení. „Obce jsou často první, kdo zjistí, že lékař končí nebo se zavírá ordinace. Tyto zkušenosti je nutné přenést do diskuse. Bez spolupráce státu, krajů a obcí nebude zdravotní péče dostupná pro všechny,“ doplnila místopředsedkyně SMS ČR Hana Váňová.

SMS ČR potvrdilo zájem pokračovat v odborném dialogu s ministerstvem a být aktivním partnerem při zajištění stabilní zdravotní péče v regionech.

S ministrem MPO mělo SMS ČR řeč o podpoře prodejen, internetu a energetice

Aktuálně

O podpoře podnikání na venkově, rozvoji vysokorychlostního internetu a komunitní energetiky jednali zástupci SMS ČR ve středu 21. ledna s ministrem průmyslu a obchodu Karlem Havlíčkem. Cílem je podle nich zpomalit vyklidňování obcí a zlepšit podmínky pro život místních obyvatel.

SMS ČR ocenilo program Obchůdek 2021+, který podporuje venkovské prodejny, a požaduje jeho dlouhodobé pokračování i rozšíření

o další služby. Podle zástupců sdružení není provoz obchodu v malé obci podnikatelskou výsadou, ale základní službou.

Důležitým tématem byla také dostupnost mobilního signálu a vysokorychlostního internetu. Sdružení označilo kvalitní připojení za naprosto zásadní podmínku pro práci i podnikání na venkově a nabídlo spolupráci s operátory při rozšiřování sítí.

V oblasti energetiky upozornilo SMS ČR na obavy obcí z omezování podpory obnovitelných zdrojů. Přibližně 60 procent členských obcí má podle dřívějšího průzkumu zájem o vlastní energetické zdroje. Sdružení zároveň varovalo před možnou ztrátou desítek miliard korun z evropského Sociálně klimatického fondu.

Jednání se týkalo i digitalizace technické infrastruktury. Obce podle SMS ČR potřebují podporu při tvorbě digitálních map, zejména kanalizačních sítí, jejichž zpracování je finančně i personálně náročné.

SMS ČR nabídlo ministerstvu spolupráci při přípravě opatření na podporu venkova a deklarovalo zájem zapojit se do pracovních skupin.

red

Ministru zemědělství sdělilo SMS ČR názor na pozemkové úpravy, ochranu půdy i průběžné čerpání dotací

Aktuálně

Zástupci Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR) jednali ve čtvrtek 15. ledna s ministrem zemědělství Martinem Šebestýánem o ochraně půdy a krajiny, dotační politice a rozvoji venkova. Podle sdružení obce potřebují srozumitelnější pravidla, stabilní financování a větší zapojení do rozhodování o území.

Hlavním tématem byly pozemkové úpravy, které mají pomáhat řešit erozi, povodně i dopady změny klimatu. Přesto jsou podle SMS ČR dokončeny jen zhruba na polovině území Česka. Problémem není nezáměr obcí, ale složitost celého procesu.

„Aby mohly obce krajinu smysluplně rozvíjet, potřebují jednodušší rámec pozemkových úprav a lepší metodickou podporu,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Ministr Šebestýán připomněl, že stát podporuje rozvoj venkova prostřednictvím dotací i pozemkových úprav, do nichž od roku 1991 investoval více než 36 miliard korun. Spolupráci se samosprávami označil za důležitou.

Zástupci obcí upozornili také na nutnost revize vymezení erozně ohrožených oblastí a nabídli ministerstvu své zkušenosti z terénu.

Jednání se týkalo rovněž převodů státních pozemků na obce. Podle SMS ČR bez vyřešených majetkových vztahů nemohou obce realizovat nezbytné investice, například do škol, silnic či protipovodňových opatření.

Velkým tématem byla i dotační politika. Sdružení kritizovalo krátké a jednorázové výzvy, které obcím ztěžují plánování, a požaduje větší předvídatelnost a méně administrativy.

Diskuse se dotkla také podpory místních zemědělců a producentů. SMS ČR zdůraznilo význam rodinných farem a regionálních produktů pro místní ekonomiku i sociální soudržnost.

Sdružení nabídlo ministerstvu spolupráci při přípravě dalších opatření na podporu venkova.

red

Méně peněz na hasičskou techniku i zbrojnice. SMS ČR nesouhlasí s výrazným snížením státní podpory pro dobrovolné hasiče

Aktuálně

Zatímco ve svém programovém prohlášení hovoří vláda o jednotkách dobrovolných hasičů jako o klíčovém prvku podpory bezpečnosti v regionech, reálné kroky jdou bohužel opačným směrem. Objem dotace poskytované obcím na techniku a zbrojnice jednotek sborů dobrovolných hasičů má klesnout o více než polovinu.

„Snížení podpory pro dobrovolné hasiče o více než polovinu oproti předchozím letům je v přímém rozporu s programovým prohlášením vlády i zdravým rozumem. Takto výrazné omezení potřebných financí je tvrdou ranou pro modernizaci těchto jednotek dobrovolníků, kteří jsou v těžkých chvílích vždy připraveni v obcích pomáhat jako první,“ říká Petr Halada, předseda Sdružení místních samospráv ČR.

Z plánovaných 710 milionů Kč, které byly obcím na podporu dobrovolných hasičů vyčleněny v letech 2023 až 2025, má letos částka kles-

nout na 310 milionů Kč. Přitom z průzkumu, který Hasičský záchranný sbor ČR uskutečnil v obcích napříč republikou, vyplývá, že na pořízení nové techniky, opravy a výstavbu stanic by bylo třeba 3,3 miliardy Kč.

SMS ČR proto vyzývá vládu, aby objem prostředků navýšila a postupovala v souladu se svým programovým prohlášením, kde mimo jiné v souvislosti se sbory dobrovolných hasičů uvádí: „Budeme pracovat na modernizaci jejich vybavení, zdravotním zajištění a důstojném zázemí.“

red

Jak hasiči pomáhali při tornádu na jižní Moravě. Ilustrační foto z roku 2021

Zapojte se do pracovních skupin SMS ČR a ovlivňujte budoucnost obcí!

Pracovní skupiny (PS) jsou dlouhodobě jedním z nejdůležitějších nástrojů, jak Sdružení místních samospráv ČR prosazuje potřeby obcí do legislativy i veřejných politik. Nejde o formální poradní orgány na papíře – právě zde vznikají konkrétní podněty z praxe, které se promítají do připomínek zákonů, jednání s ministerstvy i systémových změn ve prospěch samospráv.

Dosavadní fungování PS ukazuje, že jsou skutečným „hnacím motorem“ odborné práce SMS ČR. Nyní vstupují do nové fáze – rozšiřují se, tematicky se zpřesňují a otevírají se novým členům z řad starostů, místostarostů i odborníků z praxe.

Nové složení a tematické zaměření pracovních skupin

- PS pro financování samospráv • **předsedkyně: Hana Váňová**
- PS pro veřejnou správu • **předsedkyně: Pavla Chadimová**
- PS pro služby na venkově • **předseda: Tomáš Dubský**
- PS pro školství, sport a kulturu •

předseda: Petr Halada, místopředseda: Jiří Černý

- PS pro životní prostředí a zemědělství • **předseda: Jan Birgus**
- PS pro strategický rozvoj a inovace •

předseda: Tomáš Chmela, místopředsedkyně: Anna Chvojková

- PS pro dotace a mezinárodní vztahy • **předseda: Radim Sršeň**
- PS pro sociální záležitosti obcí a zdravotnictví •

předsedkyně: Eliška Olšáková, místopředseda: Jiří Beneš

- PS pro energetiku • **předseda: Stanislav Polčák**
- PS pro dopravu • **předseda: Václav Venhauer**
- PS pro stavební zákon a liniové stavby •

předseda: Jiří Beneš, místopředsedkyně: Magda Pejšová

Harmonogram PS:

Seznam členů PS:

Proč má smysl se zapojit?

Členství v pracovní skupině není pasivní funkce. Skupiny se pravidelně scházejí, řeší konkrétní problémy z území, připravují odborné podklady a dávají SMS ČR silný argumentační základ při jednání se státem.

V praxi to znamená:

- přímý vliv na připomínkování zákonů a vyhlášek
- možnost prosazovat skutečné problémy obcí, ne teoretická řešení od stolu
- sdílení funkčních modelů mezi starosty
- kontakt s odborníky z ministerstev, univerzit i profesních svazů

Témata, která dnes PS řeší – financování, energetika, stavební právo, dostupnost služeb, dotace či sociální politika – jsou přesně ty oblasti, kde se rozhoduje o budoucí životaschopnosti obcí.

Koho hledáme?

SMS ČR nestaví pracovní skupiny jako uzavřené kluby. Naopak – cílem je zapojit co nejvíce lidí z praxe:

- starosty a místostarosty
- pracovníky úřadů s odborným přesahem
- lidi, kteří konkrétní problémy denně řeší v terénu

Nejde o politické funkce. Jde o odbornost, zkušenost a chuť zlepšovat podmínky pro obce systémově.

Ted' je ideální čas vstoupit

Pracovní skupiny se rozšiřují a tematicky posilují právě teď. Pokud je vám některá oblast blízká – ať už **finance, školství, energetika nebo stavební právo** – máte šanci stát u zdroje změn, ne až u jejich důsledků.

Podněty z obcí jsou tím, co dává SMS ČR reálnou vyjednávací sílu. Proto platí jednoduché heslo: **Bez propojení odborných pracovníků a zkušených lidí z terénu žádná kvalitní legislativa nevznikne.**

Pokud chcete ovlivňovat věci tam, kde se skutečně rozhoduje, pracovní skupiny jsou nejlepší vstupní branou.

Jindra Tužilová
vedoucí legislativní analytička SMS ČR

Hana Váňová: Chci, aby s námi stát jednal jako s rovnocenným partnerem, ne jako s administrativní kulisou

Tváře předsednictva SMS ČR

Ve druhém díle našeho seriálu vám představujeme Hanu Váňovou, starostku Nišovic a místopředsdkyni Sdružení místních samospráv ČR. Hana Váňová působí také jako předsdkyně SMS ČR pro Jihočeský kraj a je předsdkyní pracovní skupiny pro financování samospráv. V rozhovoru se podělila o své zkušenosti ze starostování, priority v rámci SMS ČR a konkrétní projekty, kterými se Nišovice aktuálně zabývají.

Jak dlouho už znáte Sdružení místních samospráv ČR a jak dlouho jste v něm aktivní?

Naše obec vstoupila do sdružení v prosinci 2007, starosta byl neuvolněný a já jsem byla v tu dobu OSVČ, takže jsem si mohla s časem lépe hospodařit. A tak jsem začala být za naši obec aktivní v SMS.

Současné nastavení RUD nemotivuje obce k rozvoji, nezohledňuje, že polovina obcí má méně než 500 obyvatel. Ekonomický rozvoj se obcím nevyplácí, jsou zatíženy hlukem, dopravou i finančně při budování infrastruktury – výnosy jsou ale pak rozdělovány centrálně.

Od listopadu jste místopředsdkyní SMS ČR. Co pro vás tato nová role znamená? A co vás v nejbližší době v této roli čeká?

Je to samozřejmě pro mě velký závazek a zodpovědnost. Není to pro mě nové po osobní stránce, protože za ta léta v SMS se s většinou členů předsdknictva znám. Nové to pro mě bude po stránce pracovní. Po předsedovi přebírám vedení pracovní skupiny pro financování samospráv. Nosným tématem samozřejmě

bude RUD. Současné nastavení RUD nemotivuje obce k rozvoji, nezohledňuje, že polovina obcí má méně než 500 obyvatel. Ekonomický rozvoj se obcím nevyplácí, jsou zatíženy hlukem, dopravou i finančně při budování infrastruktury – výnosy jsou ale pak rozdělovány centrálně. A samozřejmě musíme řešit i další finanční zátěže, které stát přehazuje na obce, takže práce bude určitě dost a budu se snažit nesnížit latku, kterou Petr nastavil.

Člověk je většinou tak nějak zacyklený místem, kde žije, ale díky tomu, že se v pracovních skupinách setkávají lidé z odlišných regionů, získáváme ucelenější pohled na fungování naší republiky. Co se u nás jeví jako okrajový problém, je jinde problém zásadní.

Působíte také v pracovních skupinách pro strategický rozvoj a inovace a pro veřejnou správu a služby – co je podle vás hlavní prioritou těchto skupin v letošním roce? Na co se zaměříte?

Vzhledem k blížícímu se novému programovému období v EU bude rok 2026 rokem příprav. SMS ČR jakožto zastřešující organizace

V rozhovoru se dozvíte:

- Proč bude jejím nosným tématem ve vedení pracovní skupiny pro financování zrovna RUD?
- Jak se SMS ČR musí připravit na nadcházející programové období EU?
- Co je specifické pro obce v Jihočeském kraji?
- A čím aktuálně žijí Nišovice, kde už 12 let starostuje?

musí upozorňovat na nutnost zachovat podporu pro základní infrastrukturu, obnovu obecního majetku, dostupné bydlení a rozvoj venkova. Samozřejmě i nadále pojedeme témata jako smart village, nový stavební zákon – opět postižené regiony. Člověk je většinou tak nějak zacyklený místem, kde žije, ale díky tomu, že se v pracovních skupinách setkávají lidé z odlišných regionů, získáváme ucelenější pohled na fungování naší republiky. Co se u nás jeví jako okrajový problém, je jinde problém zásadní. A to mě na tom baví, ta výměna zkušeností a jiný vhled do problémů, který leckdy pomáhá k řešení.

Máte nějakou konkrétní vizi nebo cíl, kterého byste chtěla dosáhnout během svého funkčního období ve vedení SMS ČR?

Mou vizí je, aby s námi stát jednal jako s rovnocenným partnerem, ne jako s administrativní kulisou. A my jsme rovnocenný partner, zastupujeme přes 2 600 obcí. Aby stát nezapomínal, že právě obce, a to i ty malé, drží republiku v chodu – od dobrovolných hasičů, přes školy, po každodenní služby, které nikdo jiný obyvatelům neposkytne. Obce nejsou problémem, ale řešením – jsou nejbližší občanům a nejlépe znají potřeby svého území. Nejvíce je to vidět v dobách krizí – povodně, covid, tornádo. Starostové jsou v první linii, jsou nejdůvěryhodnějšími politiky v zemi, oni vše zvládnou. A my to zvládneme, my to vždy nějak zvládneme.

Jihočeský kraj má vysoký počet menších obcí a výrazně venkovský charakter. Většina obcí v Jihočeském kraji má nízký počet obyvatel, ale rozsáhlý katastr. To znamená vyšší nároky na údržbu místních komunikací, vodohospodářské infrastruktury i krajiny.

Jste také předsedkyní SMS ČR pro Jihočeský kraj – co je specifické pro vaše obce, co vás v Jihočeském kraji aktuálně pálí?

Jihočeský kraj má vysoký počet menších obcí a výrazně venkovský charakter. Většina obcí v Jihočeském kraji má nízký počet obyvatel, ale rozsáhlý katastr. To znamená vyšší nároky na údržbu místních komunikací, vodohospodářské infrastruktury i krajiny. Současně zde obce často zajišťují základní služby nejen pro své obyvatele, ale i pro rekreační oblasti, protože Jihočeský kraj je silně sezónní. Máme tu Šumavu, Lipno, Třeboňsko. Turismus, chalupaření a rekreační využití území výrazně zvyšují nároky na infrastrukturu, odpadové hospodářství či veřejnou bezpečnost, aniž by se tyto skutečnosti plně promítaly do příjmů obcí. Obce tak často nesou náklady, které přesahují jejich běžné rozpočtové možnosti.

Na webu obce jste nedávno informovala o výstavbě dětské skupiny pro rodiny s dětmi v Nišovicích. Můžete přiblížit, v jaké fázi je projekt právě teď a co konkrétně obci a rodinám přinese?

Zaujala nás prezentace MPSV o budování dětských skupin, vypadalo to skvěle a my měli hodně předškolních dětí a školky v našem okolí byly plné. Koupili jsme pozemek v centru obce, zadali projektovou dokumentaci, zahájili stavební řízení, to trvalo přes rok a půl. Žádost o dotaci jsme podávali v roce 2024 třikrát do tří různých výzev. V listopadu 2025 jsme obdrželi rozhodnutí o dotaci a do konce dubna máme mít hotovo. Ač na seminářích bylo deklarováno průběžné proplácení stavby, máme úvěr na 20 milionů. Stálo mě to hodně bezesných nocí a dorazila mě statistika porodnosti, která je nejnižší od roku 1785. Máme však v obci připraveno či se připravuje kolem 20 stavebních parcel, tak doufám, že to dopadne dobře.

Nišovice se také zapojily do Programu obnovy venkova Jihočeského kraje 2025 pro rozvoj veřejných prostranství. Která místa nebo projekty jsou v obci v rámci tohoto programu prioritou a jaký dopad očekáváte pro místní obyvatele?

Program obnovy venkova je naše dotační stálice. V průběhu let jsme vybudovali komplet nové veřejné osvětlení, opravili kulturní dům,

dobudovali obecní úřad, realizovali jsme sběrná místa na odpady, upravili sportovní areál. Na letošní rok už máme podanou žádost na zateplení obecního úřadu. Sice se u nás na kraji snížila suma dotačních peněz na POV, ale větší projekty podporuje kraj z Krajského investičního fondu, takže obce mají možnost si na peníze z kraje sáhnout.

Co pro vás znamená být starostkou Nišovic?

Já jsem se v obci narodila. Sice jsem asi na šest let utekla do Prahy, ale pak jsem se zase pokorně vrátila ke kořenům. Práce starosty na malé obci je, jako kdybyste měli víc zaměstnání najednou. Můžete být zahradníkem, divadelníkem, dotačním manažerem, stavebním technikem, mediátorem, psychologem, rozpočtářem, vodohospodářem. Já jsem ve funkci 12 let a za tu dobu se nám podařilo opravit všechny obecní budovy, postavit nové dětské i víceúčelové hřiště, nyní jedeme fotovoltaiku, dokončujeme novou hasičárnu. Máme bohatý spolkový i kulturní život. Lidé se zatím stěhují z měst k nám, mají tu dostupné služby, krásnou přírodu a hlavně klid. A to je to, co mě stále žene dopředu. Nišovice jsou můj domov, prostě srdcovka.

Díky za milý rozhovor a jeho krásný závěr!

Marie Macháčová

Malé obce jako výhoda: Fragmentace může posilovat odolnost veřejné správy v krizích, míní odborníci

Nová kniha *Fragmented Local Government Systems and Crises – Experiences from Czechia* přináší inovativní pohled na fragmentaci místní samosprávy v České republice. Autoři David Špaček (DŠ) a Stanislav Balík (SB) ukazují, že počet malých obcí nemusí být problém, ale že může naopak posilovat flexibilitu, odolnost a efektivitu veřejné správy zejména v krizových situacích.

Rozhovor

V rozhovoru se dočtete:

- Proč fragmentace místní samosprávy nemusí být problém a jak malé obce zvyšují odolnost veřejné správy v krizích.
- Jak „něžné“ faktory, jako důvěra občanů, vztahy a komunitní vazby, ovlivňují efektivitu a fungování obcí.
- Co mohou akademici a výzkum nabídnout politikům a starostům při plánování reformy a strukturálních změn samospráv.

Vaše nová kniha zpochybňuje tradiční představu, že fragmentace místní samosprávy je primárně problém. Co vás vedlo k tomu, abyste se tomuto tématu věnovali na akademické úrovni právě nyní a jaké impulzy vaši práci ovlivnily?

DŠ: Veřejné správě se ve výzkumu a výuce věnuji již přes dvacet let. Místní samospráva, její organizace, její fungování, její projekty a její problémy patří mezi hlavní témata, kterými se dlouhodobě zabývám. Místní samospráva je velmi důležitou součástí veřejné správy. Je také hlavním kontaktním místem pro občany. Občané se primárně obracejí na samosprávu, často bez ohledu na to, zda řeší věci ze samosprávy nebo státní správy. Místní samospráva může být také jedinou součástí veřejné správy, se kterou se lidé v životě skutečně více potkají. To, jak lidé vnímají fungování obcí, se může promítnout do toho, jak vnímají fungování celé veřejné správy. Na obce dopadá to, jak stát nastavuje právní rámec jejich fungování, jejich financování, výzvy pro podávání projektů, veřejné politiky, jak podporuje inovace, jak koordinuje atd.

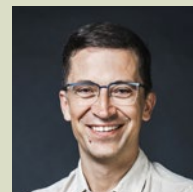
Výzkumy zaměřené na malé obce v ČR i zahraničí stále chybí, zejména pokud jde o jejich roli a zkušenosti při zvládání nedávných krizí. Na národní úrovni proto často schází i znalost místního kontextu, což se promítá i do debat o slučování obcí.

Fragmentace místní samosprávy je v ČR faktem, se kterým stát musí počítat a který musí ve svém rozhodování zohlednit. ČR má jeden z nejfragmentovanějších systémů samosprávy v Evropě. To s sebou přináší i to, že v ČR v reformách veřejné správy nemůžeme vždy převzít zahraniční zkušenosti. Podobně rozdrobený systém má v EU jen Francie. Pro ostatní státy je spíše charakteristické to, že jejich obce jsou větší a jejich zkušenosti nejsou vždy do ČR přenositelné. Stát by měl mít dostatečné znalosti o fungování místní správy dříve, než přijme rozhodnutí, které na místní samosprávu dopadne. Výzkumy, které by se zaměřovaly na malé obce, v ČR i v zahraničí chybí, a to i ty, které by se věnovaly roli malých obcí a zkušenostem malých obcí s řešením dopadů nedávných krizí. Domnívám se, že na národní úrovni dostatečné informace o místním kontextu v ČR chybí a rozhodování na národní úrovni často nezohledňuje specifika obcí a jejich kontext. To je vidět i v diskuzích o slučování obcí.

SB: Dlouhodobě se tématu malých obcí věnuji ve své akademické práci. Postupem času jsem přešel od analýzy komunálních voleb a výzkumu političnosti nejnižší úrovně vládnutí k otázce malých obcí. Sám jsem již téměř čtvrtstoletí aktivním zastupitelem v třitisícové obci, v malých obcích žije velká část mých příbuzných a přátel, nezřídka tam jsou také aktivní jako starostové, zastupitelé, členové různých spolků. Postupně jsem si začal všímat nejrůznějších aspektů samosprávné existence malých obcí, zvláště když mohu srovnávat míru rozvoje a kvalitu života ve srovnatelně velkých sídlech, z nichž některé mají vlastní samosprávu, zatímco jiné jsou součástí tzv. amalgamizovaných měst, tedy že jsou jako venkovské sídlo spravovány ze sousedních měst. Toto srovnání jednoznačně vynívá ve prospěch obcí samosprávných. Chtěl jsem si ověřit, zda nejde jen o náhodný efekt, proto jsem se tomuto tématu začal věnovat i akademicky.

Kniha zdůrazňuje, že malé obce v České republice během krizí často vyplňují mezery tam, kde vyšší úrovně veřejné správy selhávají – například v komunikaci, koordinaci nebo mobilizaci zdrojů. Můžete přiblížit, jaké konkrétní příklady z praxe vaše výzkumy zachytily?

DŠ: Zde odkazujete na výzkum, který jsme provedli s kolegy ze Sociologického ústavu Akademie věd. Starostové, se kterými jsme v rámci našeho výzkumu hovořili, mluvili například o tom, jak na začátku pandemie koro-

Stanislav Balík
je senátor
Parlamentu ČR za
senátní obvod č. 65
– Šumperk, kromě
toho je profesor
politologie a děkan
Fakulty sociálních
studii Masarykovy
univerzity v Brně.

David Špaček
je docent na katedře
veřejné ekonomiky na
Ekonomicko-správní
fakultě Masarykovy
univerzity v Brně.

naviru komunikovali s občany, aby snížili míru strachu v komunitě, a to v situaci, kdy se národní rozhodnutí rychle měnila a nebylo vždy jasné, co bude nakonec platit a kdy. Starostové museli reagovat na potřeby občanů, často zajišťovali pomoc seniorům. V některých obcích přetrvaly projekty jako taxi pro seniory. Starostové museli občanům vysvětlit smysl národních opatření v situaci, kdy jejich odpovědné státní instituce ne vždy srozumitelně komunikovaly a kdy byla opatření často vnímána jako direktivně nařízená (například povinnost nosit roušky či požadavky na testování). Starostové se snažili získat ochranné pomůcky a někde dokonce pomáhali i s jejich výrobou. Vždy přitom využívali své znalosti místní komunity, stávajících organizací a jednotlivců, s nimiž mohli v krizové situaci spolupracovat, aby co nejflexibilněji reagovali na aktuální potřeby a problémy. Podobně postupovali i během uprchlické krize, kdy některé obce náhle musely čelit velkému počtu příchozích. Jejich aktivita se netýkala pouze zajištění ubytování – často nebyl připraven místní obchod s potravinami, a ne vždy byli uprchlíci mezi obyvateli vítáni. Rád bych zdůraznil, že náš výzkum byl kvalitativní a nelze jej považovat za reprezentativní.

Ve vaší práci se fragmentace neposuzuje jen přes ekonomické efekty, ale přidáváte také sociální a institucionální aspekty (např. místní kapacity, vztahy aktérů či důvěru obyvatel). Jaký význam mají tyto „něžné“ faktory v debatě o optimální správní struktuře obcí?

SB: Mám za to, že tyto „něžné“ faktory, jak jste je skvěle nazvala, jsou klíčové, přesto stojí dosud mimo politickou i expertní debatu. Ta se nám

„smsrklá“ na účtařské počítání „má dáti – dal“, což je ale zcela nepřijatelné. Jsme společenství vědci a naším úkolem je brát v úvahu co nejvíce faktorů, které ovlivňují veřejné rozhodování. Proto nabízíme expertům i politikům zjištění, která překračují běžné posuzování výhodnosti lokálního vládnutí pouze podle jeho nákladů.

DŠ: Fragmentaci nelze hodnotit pouze na základě ekonomických efektů. Ty ani není dost dobře možné v českých podmínkách vyhodnocovat, aniž by byl proveden velmi komplexní výzkum. Ekonomické faktory samy o sobě nestačí k pochopení fungování malých obcí a dopadů rozdrobenosti samosprávy. Nejsou dostatečné pro to, aby mohl být pochopen reálný kontext fungování samosprávy a jejich rozmanitosti. Je také vždy dobré vědět, která kritéria vstupují do ekonomických faktorů a která nikoliv. Každý výzkum má svoje limity, které je nutné jasně komunikovat a zohlednit při interpretaci výsledků i při plánování změn a reformem.

Do debaty vnášíme nové pohledy spojené s několika krizemi posledních let, kdy se ukázalo, jak důležitou roli starostové těch malých obcí, které jsou často vnímány jako zbytečné a vhodné ke sloučení, sehráli. Že dokázali buď přímo suplovat nefunkční vyšší úroveň veřejné správy, příp. je vhodně doplňovat.

Fragmentace místní samosprávy je v Česku často spojována s argumenty pro slučování obcí. Co podle vás říká vaše kniha těm, kteří ve slučování vidí hlavní řešení problémů efektivity veřejné správy?

SB: Říká, že si máme dát pozor, abychom s vaničkou nevyhlídli i dítě. Do debaty vnášíme nové pohledy spojené s několika krizemi posledních let, kdy se ukázalo, jak důležitou roli starostové těch malých obcí, které jsou často vnímány jako zbytečné a vhodné ke sloučení, sehráli. Že dokázali buď přímo suplovat nefunkční vyšší úroveň veřejné správy, příp. je vhodně doplňovat. A to už jsme z časových důvodů nestihli do výzkumu zařadit třeba reflexi ničivých povodní na Jesenicku v září 2024, kde se ukázalo (což vím ze svého politického, nikoli akademického působení), že starostové malých obcí byli v kritickou dobu těmi jedinými veřejnými představiteli, kteří na místě fungovali, zachraňovali fungování veřejných služeb (nikoli jen obecních), občas dokonce díky dokonalé znalosti místního prostředí včasnými rozhodnutími na začátku povodní dokázali zabránit ještě větším škodám. Proto bych si nikdy nedovolil hovořit o efektivitě lokální úrovně vládnutí jen skrze počet obcí a náklady na jejich správu.

DŠ: Kniha se snaží říct, že problémy fungování veřejné správy nemusí vyřešit slučování obcí. Ani zahraniční vědecké studie jasně ne-

To, že stát nemá vizi, je vidět např. v dosavadním přístupu k digitalizaci. Je to patrné i v aktuálních úvahách o tom, jak bude nastavena organizace stavebních úřadů.

potvrzují, že slučování obcí přineslo očekávané efekty. Tyto studie se také často zaměřují na země, ve kterých byly slučovány větší obce. Z informací, které se objevily v médiích, není vůbec jasné, jak by se ke slučování mělo v ČR přistoupit. Jasně konkrétní návrhy jsem nezaznamenal. V úvahách o reformách by bylo spíše vhodnější využít více znalosti o kontextu, co funguje a nefunguje a proč, jaké jsou příčiny existujících problémů. Nejde o to, že se sloučí obce. Jde o to, jak by se toto slučování konkrétně provedlo. Úkoly je možné organizovat jinak než slučováním. Osobně se domnívám, že v ČR chybí jasná vize státu, jak má veřejné správa vlastně vypadat a fungovat např. v horizontu deseti let (včetně toho, jaká míra digitalizace se očekává). Právě od toho by se měly odvíjet další plány a navazující opatření, včetně organizačních změn. To, že stát nemá vizi, je vidět např. v dosavadním přístupu k digitalizaci. Je to patrné i v aktuálních úvahách o tom, jak bude nastavena organizace stavebních úřadů. Reformy také často reagují na problémy, nikoliv již tolik na jejich příčiny. To se promítá do jejich efektů, účinnosti atp.

Vaši kolegové analyzovali i zmiňované zkušenosti českých obcí s covidovou pandemií a uprchlickou krizí. Jak fragmentace ovlivnila schopnost obcí reagovat na tyto polykrize a jaké lekce z toho mohou obce i stát čerpat do budoucna?

DŠ: Jak jsem již naznačil v jiné odpovědi, reakce obcí stála na aktivitách starostů, jejich znalostech místního kontextu a angažovanosti místní komunity. Ukázalo se, že během krize mohou mít v tomto malé obce oproti velkým městům výhodu. Jejich rozhodování není svázáno komplexními procedurami a procesy, které jsou někdy vyžadovány v rozhodování velkých obcí. Toto platí také pro inovování. Obce ale mohly reagovat jen do určité míry – k efektivnímu zvládnutí krizí a jejich dopadů vždy potřebují podporu vyšších úrovní, jasnou a včasnou komunikaci a koordinaci. To však v některých regionech a částech veřejné správy ani ve standardních, nekritických obdobích často nefunguje.

Kniha také ukazuje, že fragmentace může přispívat k odolnosti systému (resilience) vůči krizím díky flexibilitě a blízkosti obcí občanům. Jak by podle vás mohly samosprávy tuto odolnost aktivně rozvíjet i mimo krizová období?

SB: Ukazuje se, že pro efektivní zvládnutí krize je klíčová existence komunity a funkční komunikační kanály. To nemusí být jen elektronický

způsob, ale návyk občanů se setkávat, vědět o sobě, sledovat dění v obci. Jinými slovy – podpora sousedského a komunitního života v běžném období se obcím může v krizích výrazně vyplatit. Tam, kde nejsou v klidných časech vybudovány komunikační kanály, není ve chvíli krize možné efektivně předávat informace mezi vedením obce a občany.

DŠ: Za sebe bych doplnil ještě aktivní výměnu zkušeností a znalostí a systematictější přístup státu v této oblasti.

V knize se uvádí, že malé obce mohou poskytovat kvalitní služby, udržovat stabilní rozpočet a udržovat vysokou míru důvěry obyvatel. Co z vašich zjištění byste nejraději zdůraznili starostům a místním zastupitelům, kteří se obávají o budoucnost svých samospráv?

DŠ: Přál bych si, aby starostové nevyhořeli. Mnozí z nich ve své funkci setrvávají dlouhá léta, protože ve své práci vidí smysl a konkrétní výsledky. Byla by velká škoda, kdyby se rozhodli nepokračovat. Místní samospráva bude vždy hrát důležitou roli ve veřejné správě v ČR. My, akademici, se snažíme zjišťovat a šířit dobrou praxi a přispět k tomu, aby rozhodování odpovědných institucí zohledňovalo různé perspektivy. Jsme také velmi vděční starostům za ochotu spolupracovat a věnovat čas rozhovorům či výzkumům. Osobně neočekávám, že by v blízké budoucnosti došlo k nějakým zásadním změnám v organizaci veřejné správy.

Jak vidíte další vývoj debaty o fragmentaci a konsolidaci místní samosprávy v ČR?

Jaké otázky si podle vás klást v následujících letech a jakou roli by v tom měly hrát samosprávy samotné?

SB: Chtěl bych, abychom uměli společně – obce, decision-makeři a výzkumníci – hledat nejlepší řešení pro současnost a budoucnost. Nemáme se bránit smysluplným změnám, nemáme brát stávající stav rozdělení kompetencí jako jediný možný. Máme jako obce využívat možností stále ještě relativně nového nástroje meziobecní spolupráce. A jako politici máme poskytovat obcím takové nástroje, aby mohly své úkoly dělat efektivně.

DŠ: Souhlasím. Osobně bych byl rád, aby se debata nezaměřovala pouze na ekonomická kritéria – důvody jsem již zmínil. Diskuze by se měla odvíjet od jasné vize a znalostí místního kontextu, včetně příčin stávajících a přetrvávajících problémů. V ČR zde vidím značné rezervy, ale zároveň i velké příležitosti.

Rozhovor vedla Marie Macháčová

Odkaz na knihu:

Jsme SMS-sluzby s.r.o. a samosprávám a jimi zřizovaným školám nabízíme už od roku 2018 mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů, která exkluzivně zahrnuje i přístup k newsletteru Samospráva v právu. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Umíme provést i audit webových stránek. A co můžeme nabídnout školám? Poskytujeme pověřenec- ké služby, v rámci kterých zdarma vydáváme newsletter Škola v právu, zajišťujeme rovněž školskou právní poradnu. A také pro vás píšeme! Přesvědčit se o tom můžete na stránkách, které si právě prohlížíte, a na webových stránkách SMS-sluzby s.r.o. v sekci Aktuálně, kde najdete všechny naše texty v plném rozsahu. Tak nezapomeňte, SMS-sluzby s.r.o. jsou tu pro vás a vaše školy. Jsou tu k vašim službám!

Pověřenecké služby – Lenka Matějová
lenka.matejova@sms-sluzby.cz, 724 595 111
Veřejné zakázky – Michaela Jelínková
michaela.jelinkova@sms-sluzby.cz, 770 600 556
Dotací servis – Tereza Urbánková
tereza.urbankova@sms-sluzby.cz, 770 600 685
Strategické plánování – Marek Komárek
marek.komarek@sms-sluzby.cz, 725 983 171
Autorská práva jednoduše – Simona Paulíková
simona.paulikova@sms-sluzby.cz, 777 831 080
Audit webových stránek – Daniel Stuchlík
daniel.stuchlik@sms-sluzby.cz, 774 420 750
Sekretariát – Magdalena Komárková
kancelar@sms-sluzby.cz, 723 644 867

Únorová novinka: Facilitace veřejných projednání

Čeká vás veřejné projednání územního plánu nebo plánujete představit veřejnosti nějaký nový záměr a očekáváte náročnou diskusi? Pokud ano a hodilo by se vám mít v zádech oporu, můžete využít naši novou službu spočívající v přípravě a odborném procesním vedení jednání s veřejností.

Strategické plánování

V rámci této nové služby budete mít k dispozici osobu s dobrou znalostí veřejné správy, zpravidla bývalého/ou starostu/ku, a se schopností řídit i vy-pjatou diskusi. Nelze očekávat, že facilitátor převzme roli vedení obce při od-povídání na konkrétní obsahové otázky, prostřednictvím nezávislé ko-munikace však pomůže zajistit hladký a úspěšný průběh celého setkání.

Velikost obce / délka jednání	do 3 hodin	příplatek za každou další hodinu
Obec do 500 obyvatel	10 900 Kč	2 900 Kč
Obec od 500 do 2 000 obyvatel	16 900 Kč	3 900 Kč
Obec od 2 000 do 5 000 obyvatel	22 900 Kč	4 900 Kč
Obce nad 5 000 obyvatel	individuální ceník	

Cena je uvedena včetně DPH a nezapočítává cestovní náklady. Kromě samotné facilitace zahrnuje také přípravu na jednání, zejména se-známání se s obcí a konkrétní situací, prostudování podkladů a přípra-vu komunikačních postupů a pravidel. Této fázi zpravidla předchází úvodní online schůzka. Předpokladem je aktivní přístup starosty či sta-rostky obce. Role facilitátora spočívá v podpoře nezávislé a konstruktiv-ní komunikace a v profesionálním vedení disku-si tak, aby celé setkání proběhlo úspěšně.

Marek Komárek
koordinátor služby
strategického plánování

Obce si letos objednaly už 300 licenčních balíčků služby Autorská práva jednoduše

Autorská práva jednoduše

I v letošním roce je pro členské obce Sdružení místních sa-mospráv ČR (SMS ČR) k dispozici služba Autorská práva jednoduše, kterou znají z předchozích let. Služba umo-žňuje rychlé a přehledné vypořádání autorských práv při pořádání akcí s živou či reprodukovanou hudbou. Do zá-kladního balíčku je možné zahrnout také akce pořádané obecními spolky nebo příspěvkovými organizacemi.

Největší oblibě se těší licence na místní rozhlas

Vedle základního balíčku mohou obce využít také nabídku samostatných licencí. Dlouhodobě největší oblibě se těší licence na místní rozhlas. Za-koupením této licence získává obec možnost neomezeného využívání místního rozhlasu po celý kalendářní rok k vysílání hudebních děl bez dalších administrativních povinností. Mezi další samostatné licence pat-ří licence na poutě, trhy, sportovní akce, obchodní provozovny a letní kina.

V letošním roce službu využilo již 300 obcí. Podrobnosti o projektu Au-torská práva jednoduše jsou k dispozici na webo-vých stránkách SMS ČR.

Simona Paulíková
koordinátorka projektu
Autorská práva jednoduše
autorskaprava@sms-sluzby.cz

Děkujeme!

K začátku února jste provedli
už 300 objednávek licenčních
balíčků pro rok 2026.

777 831 080 simona.paulikova@sms-sluzby.cz

Objednávky proveďte na <https://osa.smsdata.cz>.

Projekt Autorská práva jednoduše je určen exkluzivně pro členské obce
Sdružení místních samospráv České republiky (SMS ČR).

www.smscr.cz | www.sms-sluzby.cz

Nezapomínáte uveřejňovat skutečně uhrazenou cenu?

Veřejný zadavatel má povinnost uveřejnit na profilu zadavatele nejpozději do tří měsíců od splnění smlouvy výši skutečně uhrazené ceny za plnění poskytnuté na základě této smlouvy.

Veřejné zakázky

Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 219 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. V případě smlouvy, jejíž doba plnění přesáhne jeden rok, je veřejný zadavatel povinen uveřejnit cenu za plnění smlouvy v předchozím kalendářním roce nejpozději do 31. března následujícího kalendářního roku. Povinnost se zároveň nevztahuje na smlouvy, které jsou uveřejněny v registru smluv podle zákona o registru smluv.

Na většině profilů zadavatele se výše ceny uvádí prostřednictvím zadání částky u vítězného dodavatele. Po označení účastníka jako vybraného dodavatele je k dispozici pole pro vyplnění jednotlivých cen, a to nabídkových, smluvních a skutečně uhrazených, případně s uvedením příslušného kalendářního roku. Cena se uvádí jak ve výši bez daně z přidané hodnoty, tak včetně DPH.

Novela zákona účinná od 3. dubna 2025 zvýšila limit plnění z původní částky 500 000 korun bez DPH na 1 000 000 korun bez DPH.

Porušení uvedené povinnosti může mít negativní důsledky, a to i přesto, že ne vždy zakládá odpovědnost za spáchání přestupku ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek.

Přestupky týkající se povinností uveřejňování podle tohoto zákona jsou vymezeny v § 269 ZZVZ. Ustanovení § 269 odst. 2 stanoví, že veřejný zadavatel se dopustí přestupku, pokud neuveřejní smlouvu podle § 219 odst. 1 ZZVZ. Toto ustanovení se však vztahuje na samotné uveřejnění smlouvy, nikoli na uveřejnění výše skutečně uhrazené ceny. Zákon o zadávání veřejných zakázek tak výslovně nestanoví sankci za nezveřejnění skutečně uhrazené ceny.

Současně je však třeba uvést, že neuveřejnění smlouvy či výše skutečně uhrazené ceny v rozporu se ZZVZ nebo zákonem o registru smluv může být z povahy věci považováno za porušení zákonné povinnosti, a to s významnými dopady zejména v oblasti čerpání dota-

cí. Tyto dopady se mohou projevit například jako porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V případě zájmu o pomoc se zveřejněním skutečně uhrazené ceny se lze obrátit na naši společnost. Pomoc nabízíme jak u veřejných zakázek, které byly zadávány ve spolupráci s námi, tak u zakázek, které si zadavatel realizoval samostatně.

Michaela Jelínková
koordinátorka
veřejných zakázek

Ministerstvo životního prostředí nabízí dotace na energetické úspory veřejných budov, žádosti lze podávat do září 2026

O podporu energetických úspor veřejných budov mohou požádat obce, dobrovolné svazky obcí, školy a školská zařízení. Příjem žádostí o dotace z Operačního programu Životní prostředí potrvá do 25. září 2026.

Dotační servis

Výzvy na podporu renovace veřejných budov

Ministerstvo životního prostředí připravilo na konec dubna několik výzev v rámci Operačního programu Životní prostředí. Cílem je podpořit renovace veřejných budov se zaměřením na snížení jejich energetické náročnosti, zlepšení kvality vnitřního prostředí, lepší adaptabilitu na změnu klimatu a širší využití obnovitelných zdrojů energie.

Komplexní energeticko-úsporné projekty

Dotační podporu bude možné využít na komplexní energeticko-úsporné projekty ve všech krajích České republiky, kromě hlavního města Prahy. Mezi podporovaná opatření patří například zateplení obálky budovy, výměna otvorových výplní, systémy využívající odpadní teplo, nucené větrání s rekuperací odpadního tepla nebo modernizace vytápění včetně rekonstrukce rozvodů. Další opatření zahrnují eliminaci hluku, rekonstrukci vnitřního osvětlení nebo zajištění stínění pomocí vnějších

prvků. V rámci komplexního projektu mohou žadatelé získat dotaci také na technologie pro akumulaci, úpravu a rozvod šedých a srážkových vod či na instalaci dobíjecí stanice pro elektromobily.

Využití obnovitelných zdrojů energie

Podpora bude poskytována rovněž na výměnu původních zdrojů pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé vody za šetrnější varianty, například tepelná čerpadla, kotle na biomasu nebo zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla či chladu využívající obnovitelné zdroje. Pokud budova již disponovala takovým zdrojem, lze jej rekonstruovat nebo vyměnit za nový. Součástí projektu může být rovněž rekonstrukce otopné soustavy a instalace solárně-termických či fotovoltaických systémů.

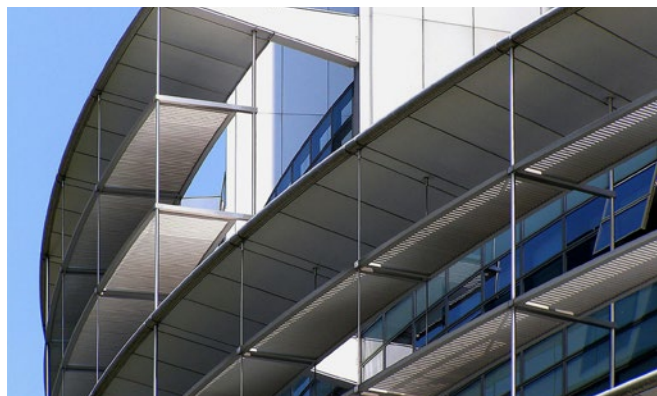
Výše dotace a příjem žádostí

Výše dotace se bude pohybovat podle dosažené úspory realizovaných opatření, předpokládá se 50 až 60 procent. O podporu mohou žádat zejména obce, dobrovolné svazky obcí, školy a školská zařízení. Příjem žádostí potrvá do 25. září 2026.

Kontakt pro žadatele

O předběžné vyhodnocení projektového záměru a o pomoc s přípravou a podáním žádosti o dotaci mohou zájemci požádat dotační specialisty ze SMS-slужby, s. r. o. Jsme vám k dispozici na adrese dotace@smscr.cz.

Lucie Adamová
dotační specialista

Biometrická evidence docházky: nevyhnutelná součást pokroku nebo cesta do pekel?

Ochrana osobních údajů

S rozvojem digitalizace a nových technologií se obce stále častěji setkávají s nabídkou biometrických docházkových systémů. Ty slibují zjednodušení personální a mzdové agendy, ale mohou narazit na limity stanovené právními předpisy o ochraně osobních údajů.

V posledních letech je ve veřejné správě patrný rostoucí tlak na digitalizaci a zefektivňování procesů. Mnohé instituce řeší, jak snížit administrativní zátěž v personální a mzdové agendě, například při evidenci pracovní doby. Biometrické docházkové systémy, zejména využívající otisky prstů, se jeví jako lákavé a moderní řešení. Nabízejí možnost zrušení dodatečných karet či čipů, kterých máme v peněženkách i tak až příliš, a přesnou evidenci docházky zaměstnanců, jež může být propojena s dalšími systémy, které samospráva v personální agendě využívá.

Nicméně to, co vypadá velmi efektivně, může být z pohledu práva na ochranu osobních údajů velkým problémem, a to i dle kontrolní praxe ÚOOÚ.

Hash kód jako biometrický údaj

Biometrické systémy typicky zpracovávají otisky prstů pomocí tzv. hash kódů. Při prvním přiložení prstu je jeho otisk převeden do číselného vyjádření a při opětovném přiložení dochází k porovnávání s uloženými hash kódy. Z hash kódu nelze otisk zpětně rekonstruovat.

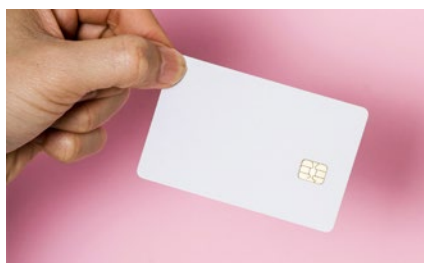
Ačkoliv by se tedy mohlo zdát, že samotný hash kód nemůže být osobním údajem, je tomu právě naopak. Jedná se totiž pro každého o unikátní údaj, jenž vyjadřuje fyzické znaky osoby, která svůj otisk prstu do systému poskytl. V případě takto vytvořeného hash kódu jde tedy o biometrické osobní údaje a správce (ten, kdo určil účel a prostředky zpracování) tak naplňuje definici zpracování zvláštních osobních údajů dle čl. 9 nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).¹⁾

Souhlas jako prostředek legitimizace

Zpracování zvláštní kategorie osobních údajů je v zásadě zakázáno, pokud neexistuje nezpochybnitelný právní titul dle čl. 9 odst. 2 GDPR. Toho si jsou zaměstnavatelé, obvykle po konzultaci s pověřencem, vědomi (i když se setkávají i se situacemi, kdy zaměstnavatel takový docházkový systém zavede jen na základě toho, že mu dodavatel tvrdí, že má vše v souladu s GDPR) a snaží se legitimizovat zpracování biometrických údajů tím, že způsob evidence přes otisk prstu je jen jedním z možných způsobů evidence docházky a každý zaměstnanec si může zvolit mezi otiskem a čipem či kartou.

Dále poukazují na to, že zaměstnanec, který se pro evidenci v podobě otisku prstu rozhodne, podepíše souhlas se zpracováním dle čl. 9 odst. 2 písm. 1 GDPR, tedy z pohledu regulace má prý být vše v pořádku.

Výsledky kontrolní činnosti ÚOOÚ z roku 2024²⁾ ovšem opět ukázaly, že souhlas v pracovněprávních vztazích má své limity. Úřad argumentuje, že v pracovněprávním vztahu existuje mezi zaměstnavatelem (obcí) a zaměstnancem přirozená nerovnováha, a proto souhlas v takovém prostředí nelze považovat za skutečně „svobodný“.

Pokud existují méně invazivní metody, například karty nebo čipy, které dosahují stejného cíle – evidence docházky – je použití otisku prstu nadbytečné.

Biometrika překračuje zásadu minimalizace zpracování

Podstatným závěrem kontrol je otázka nezbytnosti zpracování biometrických údajů pro evidenci docházky. Zásadním kamenem úrazu u většiny samospráv je nedodržení zásady minimalizace dat. Evidence docházky sice představuje legitimní účel, ovšem biometrika je pro jeho dosažení „nepřiměřeným nástrojem“. Pokud existují méně invazivní metody, které většina zaměstnavatelů vedle biometrie od počátku standardně využívá, například prostřednictvím již zmíněných karet nebo čipů, a které zároveň umožňují dosažení stejného cíle, tedy evidence docházky, je použití otisku prstu s ohledem na stanovený účel považováno za nadbytečné zpracování. Pro běžného zaměstnance samosprávy nebo i zřízených organizací samosprávy neexistuje dostatečně silný bezpečnostní důvod, který by vyvažoval

citelný zásah do jeho integrity prostřednictvím biometrického skenu.

Co to prakticky znamená? Pro obecní rozpočet může být rozhodnutí zefektivnit evidenci docházky pomocí biometrických docházkových systémů nakonec samo o sobě velmi neefektivní.

Biometrika jen v případech velmi kritických situací

Znamená tedy výše uvedené, že biometrika na radnicích nemá své místo vůbec? ÚOOÚ připoustí výjimky, avšak pouze pro účely ochrany kritických zájmů nebo vysoce zabezpečených prostor. Pokud by obec chtěla využít biometrický zámek například pro vstup do centrálního serveru či skladu vysoce citlivých datových nosičů, může být takový postup obhajitelný. Klíčovým krokem je však provedení tzv. posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA) a tzv. balančního testu ještě před pořízením příslušné technologie. V těchto analýzách musí obec prokázat, že riziko panující v daném prostoru je natolik závažné, že použití čipové karty již není postačující k zajištění potřebné úrovně zabezpečení.

Efektivní digitalizace není biometrika

Poučení pro praxi? Samosprávy by měly při modernizaci personální agendy postupovat obezřetně. Před pořízením nového docházkového systému je nezbytné konzultovat záměr s pověřencem pro ochranu osobních údajů (DPO). Pokud dodavatel tvrdí, že jeho řešení je „plně v souladu s GDPR“, ale zároveň nabízí biometrickou čtečku pro plošnou evidenci docházky, měl by to být pro vedení obce jasný signál k opatrnosti. Cesta k efektivnímu obecnímu úřadu vede prostřednictvím chytré digitalizace, která však musí být skutečně chytrá, což v daném kontextu znamená také její přiměřenost. Tento často přehlížený, avšak klíčový požadavek je třeba mít vždy na paměti.

Lenka Matějová
koordinátorka
služeb pověřenců
pro ochranu
osobních údajů

1) viz Poskytnutná informace ÚOOÚ ze dne 25. dubna 2025. Dostupné zde: <https://uouu.gov.cz/urad/povinne-zverejnovane-informace/svobodny-pristup-k-informacim/informace-poskytnute-na-zadost/informace-poskytnute-na-zadost-v-roce-2025/poskytnuta-informace-dne-25-dubna-2025>

2) viz Poskytnutná informace ÚOOÚ ze dne 25. dubna 2025. Dostupné zde: <https://uouu.gov.cz/urad/povinne-zverejnovane-informace/svobodny-pristup-k-informacim/informace-poskytnute-na-zadost/informace-poskytnute-na-zadost-v-roce-2025/poskytnuta-informace-dne-25-dubna-2025>

Vzpomínka na Petra Adamce: Síla slušnosti a týmového ducha

Naši organizaci v polovině ledna nečekaně opustil Petr Adamec, jeden z našich milých a důležitých kolegů, manažer SMS ČR ve Středočeském kraji. Pro sdružení a zejména pro obce ve středních Čechách odvedl obrovský kus poctivé práce. Jeho náhlý odchod je pro nás všechny v týmu bolestným zastavením, se kterým se budeme ještě dlouho vyrovnávat. Práce v SMSce je především o lidech a o schopnosti táhnout za jeden provaz. A Petr tuto schopnost měl a byl přirozenou a pevnou součástí kolektivu.

Byl gentleman s dobrým chováním a skvělými nápady, které dokázal s tichou samozřejmostí uvádět do života. Byl jedním z nás,

kolegou, který neuměl říkat „ne“. Pro organizaci i pro svůj kraj dělal maximum a jeho ochota převzít odpovědnost za další a další úkoly

byla pro SMSku obrovským přínosem a inspirací.

Právě proto je pro nás tak složité srovnat se s faktem, že se tento neúnavný proud energie zastavil. Musíme se naučit pracovat s tím, co nás naučil – s jeho neschopností odmítnout výzvu – ale zároveň v tom společně najít míru, která nám dovolí jít dál. V každodenním pracovním shonu nám občas může uniknout, jak tenká je hranice mezi stoprocentním nasazením a momentem, kdy vnitřní síly dojdou. Bolestně si uvědomujeme, že ani ta největší vzájemná blízkost nás někdy nepřipraví na nečekané vnitřní zkratky, které nelze předvídat.

Vypořádat se s tímto odchodem pro nás znamená nezapomenout na Petrovu slušnost a poctivý přístup k práci. Zůstane v našich vzpomínkách jako člověk, který věděl, že největší hodnotu má to, jak spolu jako kolegové dokážeme fungovat a lidsky se o sebe opřít. Budeme pokračovat v rozdělané práci s vědomím, jak důležitou a nesmazatelnou stopu v ní Petr zanechal.

Jana Přecechtělová
výkonná ředitelka SMS ČR

Na fotografii z konference v Mladé Boleslavi, kterou jako hlavní organizátor připravil, vidíme manažerský tým v retro kostýmech, Petr stojí uprostřed v policejní uniformě. Jako by to bylo včera. Byla to radost mít ho v partě.

Petr byl spolehlivým profesionálem a zároveň srdečným člověkem. Bude nám chybět!

Zprávu o odchodu našeho drahého kolegy a manažera Sdružení místních samospráv ČR pro Středočeský kraj Petra Adamce jsme přijali s hlubokým zármutkem. Petr byl neodmyslitelnou součástí našeho týmu a významně se podílel na rozvoji spolupráce s obcemi i na každodenním chodu organizace.

Do své práce vnášel energii, lidskost a upřímný zájem o lidi i prostředí, ve kterém působil. Vyznačoval se otevřeností, veselou povahou a přirozenou schopností propojovat lidi. Byl spolehlivým profesionálem a zároveň srdečným člověkem, na kterého se dalo vždy obrátit.

Petr pocházel z Veselí nad Moravou, ke kterému měl silný osobní vztah, stejně jako k folkloru, jenž byl nedílnou součástí jeho života i osobnosti. Právě jeho úsměv, vstřícnost a lidský přístup zůstávají v paměti všech, kteří s ním měli možnost spolupracovat či se s ním osobně setkat.

Jménem Sdružení místních samospráv ČR ve Středočeském kraji vyjadřujeme hluboké zarmoucení nad touto ztrátou a upřímnou soustrast jeho rodině, blízkým, přátelům i kolegům. Petr nám bude chybět – nejen jako kolega, ale především jako člověk.

Čest jeho památce.

Za předsednictvo SMS ČR ve Středočeském kraji
Jiří Beneš, předseda
Adam Havlas, manažer

Prezident Pavel navštívil Olomoucký kraj, jednal i se zástupci obcí

Prezident republiky Petr Pavel navštívil ve dnech 22. a 23. ledna Olomoucký kraj. Hlavními tématy jeho dvoudenní pracovní cesty byly otázky vnitřní a vnější bezpečnosti a připravenost státu i regionů na krizové situace.

Prezident navštívil Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje, jehož příslušníci v nedávné době zasahovali při povodních na severu kraje a podíleli se také na řešení ekologické havárie v Hustopečích. Zavítal rovněž do Přáslavic, kde se seznámil s činností 7. mechanizované brigády Armády ČR. Součástí programu byla také setkání se studenty v Olomouci a diskuse s občany v Hranicích.

Starostové s prezidentem hovořili o RUD i o efektivním nakládání s obecními penězi

V rámci pracovní cesty se prezident setkal také se zástupci měst a obcí Olomouckého kraje. Mezi pozvanými byla i starostka obce Prostějovičky Zdeňka Růžičková. Jednání podle ní vytvořilo prostor pro otevřenou diskusi o tématech, která se týkají zejména menších obcí.

„Hovořili jsme například o rozpočtovém určení daní, efektivním nakládání s obecními financemi nebo o možnosti širšího zapojení České národní banky do správy finančních prostředků obcí,“ uvedla starostka. Dodala, že možnost jednat s prezidentem vnímá jako potvrzení významu malých obcí ve veřejné správě.

Lucie Kořínková
manažerka SMS ČR
v Olomouckém kraji

Starostové a experti se sešli na semináři k Vesnici roku ve Dvoře Králové nad Labem

Dvůr Králové nad Labem byl ve dnech 22. a 23. ledna dějištěm dvou denního motivačního semináře k soutěži Vesnice roku. Akce se zúčastnilo přibližně sedm desítek starostů, zástupců ministerstev, představitelů kraje a dalších hostů.

Program semináře nabídl účastníkům inspiraci a rady od organizátorů soutěže a zástupců obcí, které v minulosti v soutěži uspěly. Součástí dvoudenního setkání byly také exkurze do města Pilníkova a obce Vítězná. Starosta Pilníkova Josef Červený představil, proč město v loňském roce získalo v celostátním kole Oranžovou stuhu za spolupráci s místními

zemědělci. Seminář vyvrcholil návštěvou obce Vítězná s ukázkami správného přístupu k venkovskému prostoru.

Starostové debatovali o participativním financování parkovacího domu u FN Hradec Králové

Multifunkční dům v obci Stračov hostil ve čtvrtek 29. ledna diskusní setkání starostů a zástupců obcí k projektu spolufinancování výstavby parkovacího domu u Fakultní nemocnice Hradec Králové. Akci svolala starostka Hoříněvska a předsedkyně MAS Hradecký venkov Jana Kuthanová.

Setkání bylo reakcí na výzvu Fakultní nemocnice Hradec Králové, statutárního města Hradce Králové a Královéhradeckého kraje, která oslovila obce k dobrovolnému poskytnutí příspěvku formou daru na výstavbu parkovacího domu. Nedostatek parkovacích míst v areálu nemocnice je dlouhodobě kritický.

Záměr spolufinancování před starosty prezentovali ředitel nemocnice Aleš Herman, primátorka Hradce Králové Pavlína Springerová, hejtman Královéhradeckého kraje Petr Koleta a bývalý starosta Chlumce nad Cidlinou Miroslav Uchytíl. Zástupce projekční kanceláře AFRY představil výsledky dotazníkového šetření a návrh možného řešení dopravní situace v okolí nemocnice.

Podle představitelů projektu by výstavba prvního parkovacího domu měla výrazně zlepšit možnosti parkování pro zaměstnance a částečně uvolnit parkovací kapacity v areálu nemocnice. Projekt neřeší úplně současnou ani budoucí potřebu parkovacích míst. Další kroky by mohly zahrnovat výstavbu druhého parkovacího domu a menších parkovacích ploch.

Všichni účastníci zdůraznili, že příspěvek obcí je dobrovolný a o jeho výši rozhoduje vždy zastupitelstvo. Projekt je podle organizátorů ojedinělý a nepředpokládá se, že by obce měly participovat na financování dalších významných projektů v kraji. Starostka Kuthanová upozornila, že projekt by mohl vytvořit precedent pro financování veřejných investic, které dosud zajišťuje stát.

Setkání se zúčastnilo přibližně 80 zástupců obcí.

Kateřina Pourková
manažerka SMS ČR
v Královéhradeckém kraji

Krajské předsednictvo projednalo plánované akce a legislativní novinky

Liberecké krajské předsednictvo se na začátku roku sešlo v plném počtu. Jednání se zaměřilo na aktuální dění ve sdružení, připravované krajské shromáždění a nové legislativní změny v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Řeč byla také o přípravě motivačního semináře Vesnice roku, zazněly informace o plánovaných akcích v Libereckém kraji.

Krajská manažerka Petra Černá informovala o aktuálním dění ve sdružení, včetně nedávného jednání zástupců SMS ČR s ministrem průmyslu a obchodu Karlem Havlíčkem. Diskutovalo se o novém zákoně o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie a zavedení tzv. akceleračních zón, stejně jako o problematice DTM. Krajský předseda Jiří Černý apeloval na obsazení pracovních skupin sdružení.

Krajské shromáždění se uskuteční v úterý 12. května

Součástí jednání byla příprava krajského shromáždění, na němž bude zvolen nový člen do rady SMS ČR. Organizátoři už znají i termín shromáždění. Uskuteční se v úterý 12. května, tak si to nezapomeňte zapsat do diářů.

Třídenní seminář k Vesnici roku se uskuteční 21.–23. dubna

Jednání doplnily informace z krajského úřadu. Na konci minulého roku bylo slavnostně otevřeno kulturně-společenské centrum Lidové sady v Liberci, kde se během roku uskuteční také hejtmanský ples. Liberecký kraj ve spolupráci se SMS ČR opět uspořádá třídenní motivační seminář k soutěži Vesnice roku pro zástupce samospráv, který se letos koná v Jihočeském kraji ve dnech 21.–23. dubna.

Petra Černá
manažerka SMS ČR
v Libereckém kraji

Vesnice roku slaví 30 let, soutěž startuje 4. března. Přihlaste se do ní!

Soutěž Vesnice roku vstupuje do svého jubilejního 30. ročníku. Akce, která oceňuje komunitní život, tradice a rozvoj venkova, odstartuje 4. března v 11:30 v tiskovém středisku Senátu Parlamentu ČR. Podpisem podmínek bude zahájen příjem přihlášek.

Navážeme na loňské úspěchy?

Loňský ročník ukázal, že zlínský region má co nabídnout. Mezi úspěšné obce se zařadily Halenkovice, Lhota u Vsetína, Machová, Nedachlebice, Sazovice, Suchá Loz a Topolná. Nejvyšší ocenění, Zlatou stuhu, získaly Nedachlebice, Modrou stuhu za společenský život pak Halenkovice.

Přihlaste se do soutěže.

Ukažte všem, že právě u vás se žije nejlépe!

Podle krajského manažera SMS ČR Mariana Moudříka je škoda, že loni kvůli nižšímu počtu účastníků nemohly být v kraji uděleny další barevné stuhu. „Pojďme to letos změnit,“ vyzval.

Soutěž obcím přináší zviditelnění, motivaci místních spolků a dobrovolníků, zpětnou vazbu od odborné poroty i možnost získat finanční dotace na další rozvoj. Organizátoři proto apelují: „Vážené starostky a starostové, nenechte své úspěchy skryté za hranicemi katastru. Jubilejní 30. ročník čeká na nové inspirativní příběhy. Přihlaste svou obec a ukažte, že právě u vás se žije nejlépe!“

Marian Moudřík
manažer SMS ČR
ve Zlínském kraji

Radostín na Vysočině po půl roce provozu hodnotí úsekové měření rychlosti

Úsekové měření rychlosti, které obec Radostín na Vysočině zavedla 19. června 2025, výrazně přispělo ke zklidnění dopravy na frekventované silnici I/38, jež rozděluje obec a denně po ní projede zhruba 8 000 vozidel.

Starosta obce Petr Zadina uvedl, že záměr pořízení radaru vyšel z dlouhodobé snahy zpomalit dopravu a zvýšit bezpečnost zejména v místech kolem autobusové zastávky a bývalého přechodu pro chodce. „Pořízení úsekového měření bylo finančně náročné, ale v ohledu na bezpečnost obyvatel, návštěvníků i projíždějících řidičů se vyplatilo,“ dodal.

Podle prosincových údajů překročilo rychlost 50 km/h celkem 23 030 řidičů, přičemž více než 70 km/h jelo 189 řidičů a rychlost nad 100 km/h zaznamenalo 14 řidičů. Po otevření mostu v Habrech, kdy se provoz vrátil na původní úroveň, došlo k přibližně polovičnímu úbytku přestupků.

Úsekové měření pořídila obec po veřejné anketě, v níž 95,6 procent hlasujících podporovalo instalaci radaru. Zastupitelstvo vybralo pro dotávku a provoz zařízení společnost DOSIP, která zajišťuje i servis a každoroční kalibraci. Celkové náklady na „radar na klíč“ činily 1,79 milionu korun včetně DPH.

Vysočina se stala Šampionem Zdravých měst 2025

Kraj Vysočina získal ocenění Šampion Zdravých měst, obcí a regionů za rok 2025 a společně s Jihomoravským krajem se zařadil mezi dvě nejlépe hodnocené krajské samosprávy v České republice. Ocenění, které představuje nejvyšší úroveň Ligy Zdravých měst, hodnotí dlouhodobou práci samospráv na podpoře zdraví obyvatel, udržitelném rozvoji a aktivním zapojování veřejnosti. Letos se mezi oceněná města z Vysočiny zařadila také Jihlava a Velké Meziříčí. Krajská samospráva podle svých představitelů ocenění vnímá jako potvrzení dlouhodobé práce celého týmu na zlepšování kvality života obyvatel.

Marcela Syrová
manažerka SMS ČR
v Kraji Vysočina

Ústecký kraj

Stabilní mráz umožnil přípravu přírodních ledových ploch na méně tradičních místech. Hrál se i profesionální utkání

Před několika desítkami let běžná věc, v současnosti spíše rarita. Stabilní mráz umožnil na začátku nového roku připravit v mnoha obcích přírodní kluziště. Možnost jít si zabruslit na přírodní ledovou plochu s radostí využily stovky zájemců. Kluziště vznikla např. v Radovesicích, Dobkovicích nebo v Dolní Poustevně. V Povrlech pak připravili dokonce zázemí pro oficiální hokejové zápasy.

V Dolní Poustevně mají dokonce i svůj vlastní hokejový tým s názvem HC Kanci, jehož členové rádi využili možnosti přírodního kluziště. Běžně totiž musí za ledovou plochou až do Rumburku či Varnsdorfu, přes léto ale trénují ve své obci na inline bruslích. Kluziště ale přilákalo i stovky dalších návštěvníků. Led sice vydržel pouze týden, starosta obce Robert Holc však hrdě prohlásil, že „přípravy ledu, které trvaly přes celou noc, se rozhodně vyplatily, protože bruslení pod širým nebem je prostě nejlepší!“.

Příprava přírodního kluziště opravdu není jednoduchou záležitostí. Podílí se na ní mnoho lidí, často přiloží ruku k dílu členové místního sboru dobrovolných hasičů, jako tomu bylo například v Radovesicích nebo v Dobkovicích.

Aby nebylo bruslení a hokeje pod širým nebem na Ústecku tuto zimu málo, v obci Povrly se na místním nekrytém kluzišti na přelomu ledna a února uskutečnila dokonce oficiální hokejová utkání, při kterých změřily síly prvoligové celky Chomutova a Litoměřic a také účastníci druhé ligy z Ústí nad Labem a Děčína.

Marek Komárek
manažer SMS ČR
v Ústeckém kraji

Moravskoslezský kraj

Krajské předsednictvo v Klimkovicích: rok začal jednáním a přípravou akcí

Moravskoslezské krajské předsednictvo zahájilo nový rok 29. ledna jednáním v Klimkovicích. Diskuse se zaměřila na podporu malých obcí, personální změny, příklady dobré praxe a plánované akce pro rok 2026.

Úvod patřil poděkování emeritní předsedkyni Regionální stálé komise se stal Jan Birgus, starosta Litultovic, náhradníci zůstává Jana Dedková z Čavisova, která byla zároveň nominována do Rady SMS ČR a krajské hodnotitelské komise soutěže Vesnice roku.

Krajské shromáždění se koná 19. května v obci Úvalno

Diskuse se zaměřila především na malé obce, kterým SMS ČR poskytuje podporu při zvládání legislativních změn a administrativní zátěže. Příkladem dobré praxe je obec Úvalno, kde se 19. května uskuteční krajské shromáždění SMS ČR, zaměřené mimo jiné na digitalizaci samospráv.

Do plánů na rok 2026 patří také seminář pro starosty o zákoně o obcích, kompetencích a odpovědnosti volených zástupců, který má posílit právní jistotu starostů a nabídnout praktickou podporu v rozhodování. Starostové rovněž upozornili na problémy se stavebními úřady, nedostatkem zaměstnanců a prodáváním ve stavebních řízeních, které zpomalují rozvoj obcí.

Dagmar Novosadová
manažerka SMS ČR
v Moravskoslezském kraji

Konec pojezdny prodejny Kodádek ohrožuje zásobování menších obcí

Pojezdná prodejna Kodádek, která dlouhodobě zásobovala menší obce na Budějovicku, ukončila svůj provoz. Mnohé obce nyní hledají alternativní způsoby zásobování, protože služba byla pro řadu obyvatel – zejména seniorů a lidí bez vlastní dopravy – nezbytná.

Společnost Kodádek působila také v dalších okresech Jihočeského kraje. Na Strakonicku provoz převzal jiný subjekt, situace tam je zatím stabilní. V řadě dalších obcí však může být zajištění základního zásobování problematické. Existuje možnost, že trasy a vybavení pojezdné prodejny převezme nový provozovatel, ale konkrétní podrobnosti zatím nejsou známy.

Podle odborníků naroste zátěž na pečovatelské služby nebo komerční dodavatele, pokud se o nákupy a běžné zajištění domácnosti nepostará rodina. Jihočeský kraj plánuje, že pečovatelské služby se postupně zaměří výhradně na přímou péči, například pomoc s osobní hygienou, a činnosti jako nákupy, rozvoz obědů či úklid budou omezeny. Na tento přechod mají poskytovatelé přibližně jeden rok.

Vzniká riziko, že v řadě obcí přestane fungovat pojezdný prodej. Rozvážkové služby typu Rohlík do menších obcí zatím nezajíždějí a pečovatelské služby nebudou kapacitně schopny tuto potřebu pokrýt. Situace by mohla výrazně ovlivnit kvalitu života zejména na starších a osamělých obyvatel venkova.

Milada Troblová
manažerka SMS ČR
v Jihočeském kraji

Celostátní konference SMS ČR se letos uskuteční v Karlových Varech. To si nemůžete nechat ujít!

Republiková konference Sdružení místních samospráv ČR se letos koná 17. září v hotelu Thermal v Karlových Varech. Pro Karlovarský kraj půjde o mimořádnou událost, podobná konferenci takového rozsahu se v regionu může uskutečnit až zhruba za dalších 14 let.

„Letos máme malý ‚domácí svátek‘ a budu moc rád, pokud dorazíte v co nejhojnějším počtu,“ vzkazuje manažer Roman Svoboda zejména starostům ve svém kraji. Konference nabízí příležitost ke sdílení zkušeností, osobnímu setkání s kolegy a rozhovorům, na které při běžném provozu obcí často nebývá čas. „Teď je tedy ideální příležitost být u toho – navíc na domácí půdě. Jinými slovy, žádné dlouhé přesuny přes republiku, žádné ‚to je moc daleko,‘“ uzavřel manažer.

Roman Svoboda
manažer SMS ČR
v Karlovarském kraji

Zájem o seminář k Vesnici roku je obrovský: kapacita plná, registrace běží dál

Krajské předsednictvo SMS ČR zve na druhý dvoudenní motivační seminář k soutěži Vesnice roku, který se uskuteční 25.–26. února v Penzionu Eden u Jevíčka. Zároveň ale upozorňuje, že kvůli velkému zájmu je registrace otevřena už jen pro náhradníky.

Seminář je určen pro starosty a zástupce obcí, kteří se nemohli zúčastnit prvního letošního semináře nebo kteří uvažují o účasti v soutěži Vesnice roku poprvé. Program se zaměří na praktickou přípravu obcí pro krajské i celostátní kolo soutěže, jednotlivá tematická ocenění a sdílení zkušeností úspěšných obcí. Součástí akce budou exkurze do terénu, které umožní nahlédnout na realizované projekty přímo na místě.

Registrovat se můžete pomocí levého QR kódu. Program semináře neleznete pomocí pravého.

První seminář se konal v Dřitečích

Letos se jedná už o druhý motivační seminář pro starosty a zástupce obcí, jejich přípravu má na starosti Celostátní síť pro venkov ve spolupráci se Spolkem pro obnovu venkova Pardubického kraje a SMS ČR. První dvoudenní seminář k Vesnici roku se uskutečnil na začátku února v Dřitečích. Zájem o obě akce potvrzuje, že téma rozvoje obcí a přípravy na Vesnici roku zůstává v Pardubickém kraji dlouhodobě aktuální.

Plánování seminářů bylo součástí jednání krajského předsednictva

Plánování semináře je součástí aktivit krajského předsednictva SMS ČR, které se v polovině ledna sešlo v Červené Vodě. Jednání hostil starosta obce a člen krajského předsednictva Petr Mareš. Kromě přípravy seminářů se na zasedání řešila také další témata relevantní pro obce Pardubického kraje.

Součástí jednání byla také prezentace hostitelské obce. Poděkování za přijetí a sdílení zkušeností patří Petru Marešovi, starostovi obce Červená Voda a zároveň členu krajského předsednictva.

Zapište si termín krajského shromáždění SMS ČR: sejdem se 28. dubna v Přílucce

Krajské předsednictvo představilo také plánované akce na letošní rok. Již nyní je znám termín krajského shromáždění, které se uskuteční 28. dubna v Přílucce – Přílucský dům. Součástí programu bude tradičně exkurze v obci, která nabídne inspiraci a sdílení zkušeností přímo z praxe. Organizátoři doporučují starostům a zástupcům obcí, aby si termín nezapomněli zapsat do diářů.

Petra Vinterová
manažerka SMS ČR
v Pardubickém kraji

Když návrh obecních prostor nevzniká ve starém katalogu, ale na univerzitě

Možná to znáte i z vlastní obce. Zasedací místnost, obřadní síň, knihovna nebo společenský sál fungují, ale už dávno nepůsobí příjemně ani současně. V Plzeňském kraji se přitom ukazuje zajímavá cesta, jak tyto prostory proměnit jinak než obvyklou zakázkou „na klíč“.

Studenti Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni se v rámci výuky podílejí na konkrétních úpravách veřejných interiérů. Nejde o cvičení, ale o reálné realizované návrhy – například relaxační zónu ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje nebo úpravy interiérů, které musí splňovat běžné provozní, hygienické i praktické požadavky. Výsledkem jsou prostory, které slouží lidem, a přitom působí moderně a promyšleně.

Právě takové místnosti řeší i malé obce: jednací sály, obřadní síně, knihovny, školní jídelny, komunitní centra nebo vstupy na úřad. Zkušenost z kraje ukazuje, že spolupráce se studenty a univerzitními ateliéry může přinést funkční návrh, nový pohled zvenčí a často i řešení, které by si obec sama netroufla zadat.

Možná by stálo za úvahu při další rekonstrukci nebo úpravě obecních prostor zvážit spolupráci s univerzitou či studenty. Mladí a nápadití lidé mohou navrhnout praktický a moderní veřejný interiér. Pro obec

Autor díla – Nikola Hanečáková

by to byla zajímavá zkušenost, pro studenty reálná praxe, a výsledkem může být prostor, který zůstane současný, funkční a inspirativní.

Inspirace k článku: <https://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/studenti-ze-sutnarky-meni-interiery-po-c-227364/>

Roman Svoboda
manažer SMS ČR
v Plzeňském kraji

Starostka srdcem komunity: Rozhovor s Brigitou Petrášovou o životě, historii a budoucnosti Morkůvek

Inspirativní starostové

Brigita Petrášová je starostkou Morkůvek v Jihomoravském kraji. Ve své práci spojuje různé profesní i životní cesty s vášní pro historii a komunitní život. V rozhovoru hovoří o tom, jak osobní prožitky formují její přístup k obci, rodinám i paměti místních obyvatel.

V rozhovoru se dočtete:

- Jak zkušenosti z práce chůvy i dělnice ovlivňují přístup starostky k vedení obce?
- Jak se z parašutistického výcviku a lásky k letadlům stala vášně, která ovlivňuje komunitní projekty?
- Jak Brigita Petrášová propojuje historii s každodenním životem obce?
- Jaké projekty a plány čekají Morkůvky a jak se do nich mohou zapojit obyvatelé?

Působila jste v různých profesích – od ekonomie přes práci ve výrobě až po chůvu v dětské skupině. Jak tyto zkušenosti ovlivnily váš přístup k práci pro obec?

Ano, pracovala jsem jako ekonomka, účetní, prodávka, ale i dělnice či šička. Později jsem občas zastoupila chůvu v dětské skupině. Zpětně vnímám tuto cestu jako výhodu: ekonomika mi dala přehled, zkušenosti z výroby pokoru a pochopení pro každodenní starosti lidí, práce s dětmi trpělivost, empatii a schopnost naslouchat. Obec není úřad, ale komunita lidí s různými potřebami – a lidský rozměr je při rozhodování zásadní.

Kdy a proč jste se stala starostkou?

Do funkce jsem „spadla“ po roce práce v zastupitelstvu, kdy bylo třeba nahradit odvolaného starostu. Přijala jsem zodpovědnost a první větší projekt byl nový mostek přes potok. Dnes vím, že je potřeba plánovat a volit priority, ale tehdy to byl důležitý krok a jsem na něj hrdá.

Vaše obec provozuje dětskou skupinu Peřinka. Jak ji vnímáte z pozice starostky a chůvy?

Peřinka nahrazuje mateřskou školu a umožňuje dětem zůstat v obci, poznávat kamarády a zapojovat se do komunitního života. Kurz chůvy jsem absolvovala hlavně pro případné suplování – pár hodin v roce – ale vždy si to užívám. Zkušenost mi ukazuje důležitost důvěry s rodiči, individuálního přístupu k dětem a vštěpování lásky k obci. Ale upřímně – nevím, jestli bych tuto práci vydržela dělat každý den – skláním se před trpělivostí nejen našich chův, ale i všech lidí, kteří se věnují práci s dětmi dlouhodobě.

Jak zkušenost s dětmi ovlivnila vaši vizi rodinné politiky a bydlení?

Jsem ráda, že můžeme rodičům nabízet možnost sladit práci a rodinu. Bydlení je složitější – mladí chtějí stavět na zelené louce, zatímco obec má mnoho nevyužitých domů. Nový územní plán ale vymezuje rozvojovou plochu pro výstavbu na obecních pozemcích. Trápí

mě i generační odcizení, které komplikuje sdílené bydlení, přitom by mohlo řešit mnoho současných problémů.

Jak funguje Komise seniorů 55+ a co se vám osvědčilo?

Komise vznikla před třemi lety a umožňuje seniorům vyjadřovat se k dění v obci a zapojovat se do společenského života. Funguje jako most mezi obcí a aktivními seniory, jejich zapojení přináší nové nápady a zkušenosti. Ráda bych tyto iniciativy propojila s jinými obcemi.

Víse o vás, že vaším zájmem je i historie letců a veteránů. Jak se tato vašeň promítá do komunitních projektů a do života obce?

Víte, často se říká, že dítě v patnácti letech není schopno rozhodnout, čím chce být a jakou školu si vybrat. Já jsem jako dítě vždycky chtěla být švadlenou nebo jít na zdravotní školu, abych mohla pracovat v jeslích. Nakonec jsem po debatách s rodiči a učiteli šla na ekonomku – a strašně mě to nebavilo. Když mi bylo sedmnáct, absolvovala jsem na břelavském letišti v tehdejší Svazarmu parašutistický výcvik a zhlédla se v letadlech. Chtěla jsem pokračovat na letecké škole, ale tehdy mou životní volbu ovlivnila láska – dala jsem přednost rodinnému životu už v osmnácti. A když si teď vzpomenu na moji první odpověď – zatím nejdle jsem šila, poslední roky pracuji s dětmi.

Lectví mě na mnoho let opustilo, ale jakmile mi „spadlo do klína“ starostování, rozhodnutí bylo jasné i v případě Muzea genpor. Františka Peřiny, našeho rodáka. To se stalo mým největším koníčkem – lectví, zejména naši letci v II. západním zahraničním odboji, ale i prováleční, a dokonce jsem se dostala i k úplným průkopníkům. V obci se snažím tuto tradici a odkaz našeho rodáka připomínat – připomínat výročí, pečovat o pamětní místa, organizovat besedy a výstavy. Není to jednoduché – historie dnes zajímá jen pár lidí, a navíc můj největší spolupracovník v muzeu v létě nečekaně odešel. Mně se jedná především o konkrétní lidské osudy. Nejde vždy o velké dějiny, ale o příběhy lidí, kteří často pocházeli z malých obcí, a přesto sehráli významnou roli v klíčových okamžicích našich dějin.

Co vás na historii nejvíce fascinuje?

Na základní škole byl dějepis mým nejhorším a nejnenačivnějším předmětem a vždycky mi z něj hrozila horší známka. Myslím, že teprve v době, kdy naše děti už odrostly a já se začala zapojovat do dění v obci – v Morkůvkách jsem „náplava“ – mě chytla místní historie.

Nejprve mě fascinovaly osudy lidí z obce, postupně jsem se dostávala k dalším a dalším zdrojům, kde hledat, a zjistila, kolik možností dnes existuje, kde něco zajímavého objevit.

Na osobní návštěvy archivů mi mnoho času nezbyvá, takže je to spíš jen občas; denně však přibývají nové zdigitalizované dokumenty a informace. Takže většinou trávím noci a víkendy u počítače. Studovat kroniky, staré noviny nebo archivní materiály znamená objevovat příběhy obyčejných lidí, jejich radosti i starosti, a porovnávat je s dnešními časy. Je překvapivé, jak často řešili podobné situace jako my dnes. Baví mě také samotný proces objevování, skládání drobných střípků dohromady a možnost předat tyto příběhy dál, aby nezůstaly zapomenuty.

Můžete uvést konkrétní příběh, který vás nedávno zaujal?

Obdržela jsem originál rukopisu Ferdinanda Císaře pro odhalení pomníku padlých v 1. světové válce. Nedávno přijeli potomci rodáků z Morkůvek z USA – návštěva byla úžasná a osobní setkání velmi dojemné. Společně s přáteli jsme založili sdružení Kořeny, které pečuje o pamětní místa a připravuje vydání historických osudů.

Jaký význam má mapování válečných památníků a pietních míst?

Pietní místa připomínají nejen minulost, ale i hodnoty současné společnosti. Zastavit se u osamělého pomníčku a zaznamenat jej znamená udržovat kolektivní paměť a respekt k obětem válek.

Jaké projekty plánujete do budoucna?

Plánů a krásných nápadů máme všichni spoustu. Jenže v nejbližších dvou letech nás čeká jeden obrovský projekt, na který se připravujeme už více než deset let – celkové odkanalizování obce a výstavba ČOV. Jde o investici v řádu stovek milionů korun pro malou obec s rozpočtem 17 milionů a nyní bohužel s ještě nejistějším financováním než kdy předtím.

Většina ostatních plánovaných projektů, jako nový úsek cyklostezky, nástavba s byty, a hlavně úžasně vypadající komunitní centrum ze starého domu, který obec zakoupila, musí zatím počkat. Máme připravených i spoustu zelených projektů a na dalších stále pracujeme – většina z nich se dá realizovat komunitním způsobem, právě ty jsou podle mě nejhezčí. Jsou tu ale i náročnější záměry, například vodní plochy či rozvolnění koryta potoka – uvidíme, jak se situace bude vyvíjet a zda je finančně utáhne.

Bliží se komunální volby, a proto hodně záleží na tom, jak aktivní lidé se do práce ve vedení obce zapojí, zda tyto současné plány vezmou za své a společně se nám je podaří uskutečnit.

Jaké máte další zájmy a koníčky?

Ráda fotografuji, protože mi to umožňuje dívat se na svět pozorněji a zachycovat obyčejné okamžiky, které by jinak snadno zapadly. Věnovala jsem se také místnímu ochotnickému divadlu, které pro mě bylo velkým zdrojem radosti a sdílení. Jsem moc ráda, že se nám tuto tradici v Morkůvkách podařilo obnovit. V současné době jsem však musela divadlo z rodinných důvodů upozadit.

Velmi důležité místo v mém životě má dobrovolnictví a pomoc lidem, kteří se ocitli v těžké situaci – ať už v mém okolí, nebo například v souvislosti s válkou na Ukrajině. Nevnímám to jako nic mimořádného, ale jako přirozenou součást lidské solidarity, která zároveň naplňuje i mne a dává mi smysl. Osobní zkušenosti s vážnou nemocí v rodině a další životní rány mě utvrdily, jak zásadní může být obyčejná pomoc, lidská blízkost a vědomí, že v těžkých chvílích člověk není sám. Možná právě proto považuji vzájemnou pomoc a soudržnost za jednu z nejdůležitějších hodnot – nejen v osobním životě, ale i v životě celé obce.

**Rozhovor vedla
Klára Osičková
manažerka SMS ČR
v Jihomoravském kraji**

